

Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace pro opakované hodnocení koncepce Národní ústav lidové kultury na léta 2024-2028

Listopad 2023

1.2 Základní identifikační údaje koncepce VO	
1. Název dokumentu:	Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní ústav lidové kultury na léta 2024-2028
2. Plný název a adresa VO:	Národní ústav lidové kultury, Zámek 672, 696 62 Strážnice
3. Zpracovali:	Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D. 518 306 650, petra.hrbacova@nulk.cz Mgr. Jiří Höhn 518 306 633, jiri.hohn@nulk.cz PhDr. Martin Novotný, Ph.D., koordinátor výzkumu 518 306 613, martin.novotny@nulk.cz
4. Schválil:	PhDr. Martin Šimša, Ph.D.

Závazná osnova dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace

Obsah

OBSAH	2
1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE KONCEPCE VO	4
1.1 Souhrn koncepce VO	4
2. SOUHRNNÁ ČÁST KONCEPCE VO	5
2.1 Historie a současnost VO	5
2.2 Strategická část koncepce VO	7
2.2.1 Celkový cíl koncepce VO	7
2.2.2 Vize VO	9
2.2.3 Vazba koncepce VO na strategické dokumenty MK	11
2.2.4 Podmínky VO	11
2.2.5 Předpoklady VO	12
2.2.6 Strategie rozvoje lidských zdrojů a řízení VO	12
2.2.7 Ochrana duševního vlastnictví a nakládání s výsledky VaV	13
2.2.8 Zajištění kybernetické bezpečnosti VO	14
2.3 Požadovaná IP DKRVO	15
2.4 Další zdroje pro výzkum VO	16
2.5 Mezinárodní výzkumná spolupráce VO	20
2.6 Národní výzkumná spolupráce s jinými VO	22
2.7 Uživatelé výsledků aplikovaného výzkumu VO	23
2.8 Popularizace a další specifické výzkumné aktivity VO	24
2.8.1 Popularizace	24
2.8.2 Další specifické výzkumné aktivity	29
3. OBLASTI VÝZKUMU VO	29
3.1 Jednotlivé oblasti výzkumu VO	31
A. 1. Etnologie - Výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury České republiky	31
B. 1. Dílčí cíl/e koncepce VO pro danou oblast a kontrolovatelné cíle pro jednotlivé roky	32
B. 2. Konkretizace vědeckých metod pro danou oblast	33
C. Složení týmu zajišťujícího oblast	33
D. Nejvýznamnější výsledky oblasti uplatněné v letech 2019 - 2022	34
3.2 Souhrnné údaje za celou koncepci VO	35
A. Pracovníci zajišťující plnění celé koncepce VO	35
B. Předpokládané výsledky IP DKRVO 2024 – 2028 a doba jejich uplatnění	35
PŘÍLOHA Č. 1 – SMĚRNICE PLÁN GENDEROVÉ ROVNOSTI NA LÉTA 2023 – 2025	36

PŘÍLOHA Č. 2 - SMĚRNICE PRO ZVEŘEJŇOVÁNÍ VÝSLEDKŮ ZÁKLADNÍHO A APLIKOVANÉHO VÝZKUMU NEBO EXPERIMENTÁLNÍHO VÝVOJE A ZPŮSOB JEJICH PŘIMĚŘENÉ OCHRANY	45
PŘÍLOHA Č. 3 – SMĚRNICE PRO VYPLÁCENÍ AUTORSKÝCH ODMĚŇ ZA DÍLA VYDÁVANÁ NÁRODNÍM ÚSTAVEM LIDOVÉ KULTURY	50
PŘÍLOHA Č. 4 - SMĚRNICE UPRAVUJÍCÍ PROVOZ INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ, STRATEGIE IT	53

1. Základní údaje koncepce VO

1.1 Souhrn koncepce VO

Ve výzkumném prostředí koncepce klade důraz zejména na prohloubení dosavadních znalostí, dokumentaci, ochranu a zpřístupnění nových poznatků široké veřejnosti, jež sledují vybrané jevy kulturního dědictví v oboru etnologie. Zvolená témata reflektují potřeby a zadání VO a vycházejí ze soustavné badatelské činnosti, které se NÚLK v posledních dvaceti letech intenzivně věnuje a z nového uchopení předmětu jejich studia se zaměřením na aplikovaný výzkum. V nové koncepci se jedná o lidový oděv a nástroje lidové hudby. Cíle a vize VO při tom vycházejí z naplňování strategických dokumentů, a to *Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2023-2030* a *Státní kulturní politiky 2021-2025+*. Systematicky je uplatňována snaha profesně směřovat mladé členy výzkumných týmů a rozvíjet meziinstitucionální spolupráci. Důraz je rovněž kladen na ochranu duševního vlastnictví a zajištění kybernetické bezpečnosti.

V mezinárodní a národní spolupráci se VO zaměří na kooperaci se stávajícími partnery, kterými jsou ze zahraničních Muzeum v přírodě v Niedersulzu (*Weinviertler Museumsdorf Niedersulz*), Slovenské národné muzeum – Múzeá v Martine, Technická univerzita ve Vídni. NÚLK je rovněž členem řady prestižních mezinárodních organizací (ICOM, AEOM, CIOFF) a jeho pracovníci se i nadále budou účastnit plánovaných zasedání. S domácími institucemi bude probíhat spolupráce s NMP (účasť ve vědeckých a ředitelských radách), ÚEE FFMU (oborové rady, výuková činnost), VUT v Brně (spolupráce na projektu NAKI III.).

Excelenci ve výzkumu dokládá koncepce plněním řešených cílů v rámci evaluačního procesu kvality a přínosu VO, což bylo hodnotiteli posuzováno jako velmi dobré (2022). Realizace cílů obvykle časově probíhá v souladu se schválenou koncepcí, případné posuny termínů jsou vždy řádně zdůvodněny. V případě potřeby se VO snaží obratem reagovat na výhrady vstupního hodnocení i periodických ročních hodnocení, díky čemuž se NÚLK např. zařadil mezi mezinárodně uznávaná pracoviště svého zaměření. V rámci plnění publikačních aktivit je nutné přihlížet k faktu, že je NÚLK jako výzkumná organizace MK primárně zřízena i k plnění jiných úkolů a výzkumná činnost je nezbytnou, ale finančně i personálně limitovanou činností. S IP DKRVO (2376 tis. Kč/rok) bylo v letech 2019-2022 celkem dosaženo 31 výsledků, z toho 4 aplikační (Nmet – 2x, Nmap – 2x) a 27 publikačních (4 x B, 19 x J, 2 x D, 2 x C). Celkově (tj. včetně účelové podpory) má VO NÚLK v tomto období evidováno v IS VaVaI – RIV 34 uznaných výsledků. V předchozím období se realizovaly dva projekty financované GAČR a jeden financovaný v rámci programu NAKI. Nová koncepce na léta 2024-2028 s rozpočtem 2150 tis. Kč/rok počítá s 5 aplikačními výstupy. Ve čtyřech případech jde o nový typ výsledku typu Aodb a v jednom o Nmap. V rámci činnosti VO se jedná o druhy výstupů, s jejichž zpracováním má NÚLK dlouhodobé zkušenosti.

Silnou stránkou ve výkonnosti výzkumu je spolupráce s uživateli výsledků VaVaI. V případě aplikačních výsledků typu NmetC se jednalo zejména o Národní muzeum v přírodě. VO dokáže kromě IP DKRVO získat prostředky na projekty i z dalších zdrojů. V letech 2019-2023 se jednalo o dva projekty GAČR, jeden projekt z programu NAKI II. Aktuálně je řešen jeden projekt z programu NAKI III. (2023-2027). Prostředky jsou účelně využívány, zejména na řešení aplikačních výsledků. Za období koncepce 2024-2028 plánuje dosáhnout celkově 13 výsledků, z toho 5 aplikačních (Aodb x 4, Nmap x 1) a 8 publikačních (B x 4, Jost x 5). VO reaguje na aktuální potřeby a jejím cílem je především orientace na aplikační typy výsledků a jejich využití v praxi. Navíc se počítá s neplánovanými publikačními výsledky především typu J. Snahou NÚLK je i přes momentální inflaci udržet počet aplikačních výsledků.

Relevance výzkumu pro společnost a její dopady spočívá ve zvolených tématech, jež reflektují celospolečenskou poptávku a odráží se i v metodologii jejich studia (aplikovaný výzkum v oblasti tradiční lidové kultury). Strategická vize je v souladu s posláním NÚLK a potřebami společnosti. Relevance výzkumu je přímo navázána na Koncepti MK 2023-2030 a na Státní kulturní politiku a důraz je kladen na mezinárodní přesah. V návaznosti na materiál M17+ byli hodnotiteli (2022) kladně hodnoceny uplatněné výsledky aplikovaného i základního výzkumu, které byly plánovány dle schválené koncepce.

2. Souhrnná část koncepce VO

2.1 Historie a současnost VO

Základní údaje o VO

Národní ústav lidové kultury (dále jen NÚLK) je státní příspěvkovou organizací Ministerstva kultury ČR. Podle platné Zřizovací listiny NÚLK č.18724/2008 ze dne 19. 12. 2008 byla její působnost významně rozšířena o oblast výzkumné činnosti, která byla dále upravena Rozhodnutím ministra kultury č. 14/2009 dne 23. října 2009 v čl. I odst. 1 a následně upřesněna Rozhodnutím ministra kultury č. 18/2011 ze dne 10. května 2011 takto: „jako výzkumná organizace provádí základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šíří jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií; vede oddělené účetnictví pro primární neekonomické činnosti uvedené v bodu 3. 1. 11 Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací. Výzkumnou organizací byl NÚLK uznán Rozhodnutím MŠMT č. j. MSMT-34579/2017-4 dne 26. ledna 2018 (<http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/narodni-ustav-lidove-kultury>).

Organizační struktura ústavu vychází z jeho činností tak, jak je vymezuje Zřizovací listina č. j. 18724/2008 ze dne 19. 12. 2008. Jedná se zejména o odborné činnosti – výzkumnou, sbírkotvornou a archivní, dále organizační činnosti vzdělávací a pořadatelské, v neposlední řadě zahrnuje i údržbu areálů zámeckého parku a Muzea vesnice jihovýchodní Moravy - skanzenu. V návaznosti na celkový rozsah a rozmanitost činnosti vymezené zřizovací listinou, je rozděleno i obsazení jednotlivých odborných a provozních útvarů, které navzájem spolupracují. NÚLK se člení na útvary: Centrum nemotného kulturního dědictví, Centrum hmotného kulturního dědictví, Centrum vědeckých informací, Útvar ředitele, Ekonomický útvar a Útvar správy areálů. Areál sídla NÚLK ve Strážnici zahrnuje 45 ha zeleně a 99 objektů, z nichž je sedm památkově chráněných: budova zámku, zámecký park, Černá brána, budova bývalého pivovaru – vstupní areál do MVJVM, objekt hájenky a dvě kapličky.

Historie VO

Předchůdcem dnešního ústavu bylo od roku 1956 *Krajské středisko lidového umění*, jehož úkolem bylo organizovat rozvoj lidového umění, sbírat a uchovávat doklady vzniklé z této činnosti a metodicky pomáhat kulturně osvětovým zařízením. V roce 1968 schválil Jihomoravský KNV nový organizační řád, Krajské středisko bylo přejmenováno na *Ústav lidového umění* (ÚLU) a zámek se stal Domem československých národopisců. Koncem 60. a 70. let 20. století se dotvořila koncepce ústavu jako specializovaného národopisného pracoviště, které mělo vedle studia a dokumentace tradic lidové kultury podávat návštěvníkům ucelený obraz života a kultury lidu v odpovídající vědecky koncipované podobě. Vedle Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici k tomu přispěly zejména výstavy ve strážnickém zámku, rozsáhlá ediční činnost, vydávání časopisu *Národopisné aktuality*, a také založení Muzea vesnice jihovýchodní Moravy – strážnického skanzenu. Po zániku krajských národních výborů koncem roku 1990 přešel ústav pod přímé řízení Ministerstva kultury, které jej od 1. ledna 1991 zřizuje jako svou specializovanou odbornou instituci s názvem *Ústav lidové kultury ve Strážnici*. V souvislosti s přijetím celostátní Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR, na jejímž vypracování se významnou měrou podíleli odborní pracovníci ústavu, provedlo Ministerstvo kultury svým Rozhodnutím č. j. 18 823/2003 ze dne 30. 12. 2003 změnu názvu na *Národní ústav lidové kultury* (NÚLK). Současně

byla Zřizovací listina s účinností od 1. 1. 2004 doplněna o pověření ústavu funkcí národního odborného pracoviště, které vykonává informační, vzdělávací a metodologické služby pro dokumentaci tradiční lidové kultury a pro péči o ni, pro pořádání specializovaných školení pro dobrovolné i profesionální pracovníky v tomto oboru, zejména ve vztahu k pověřeným odborným pracovištím, která vykonávají obdobné služby v regionech.

Oblast působení VO

NÚLK je výzkumnou organizací, jejímž hlavním účelem je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií. Zřizovatelem státní příspěvkové organizace je Ministerstvo kultury České republiky, které jej pověřuje funkcí národního odborného pracoviště pro koordinaci péče o tradiční lidovou kulturu na území celé České republiky. Účel zřízení a předmět činnosti NÚLK vymezuje [Zřizovací listina](#) č. j. 18724/2008 ze dne 19. 12. 2008 (včetně pozdějších doplňků), která nahradila opatření ministra kultury č. j. 14649/1990 ze dne 1. 1. 1990. Mezi základní úkoly ústavu patří provádění výzkumu kulturního dědictví v oboru tradiční a lidové kultury, zpracování získaných dokladů, jejich uchovávání, zveřejňování, organizování folklorních a vzdělávacích akcí, poskytování poradenských a informačních služeb pro všechny druhy folklorních aktivit v České republice.

NÚLK se v průběhu posledních desetiletí stal uznávanou specializovanou institucí, odborným a vzdělávacím střediskem pro všechny druhy oborů tradiční lidové kultury v ČR. Zapojuje se do řady mezinárodních aktivit v oblasti lidové kultury a folkloru, především ve smyslu naplňování rezoluce 25. generální konference UNESCO z roku 1989 „Doporučení k ochraně tradiční a lidové kultury a folkloru“ a na ni navazující „Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva“ z roku 2003. Ústav je sídlem České národní sekce CIOFF (*International Council of Organisations of Folklore Festivals and Folk Arts - Mezinárodní rada pořadatelů festivalů folkloru a lidového umění*) se statutem konzultanta UNESCO.

Mise VO

V souvislosti se začleněním činnosti ústavu do struktur Ministerstva kultury došlo též k rozšíření dosavadní odborné činnosti o celostátní výzkumné úkoly financované z prostředků výzkumu a vývoje. V letech 1993–2011 se jednalo o dva výzkumné úkoly a tři dlouhodobé výzkumné záměry, na něž od roku 2012 navázal systém institucionální podpory výzkumné organizace. Kromě toho získal ústav ve veřejné soutěži NAKI I. podporu pro dva projekty realizované v letech 2011–2015, jeden projekt podpořený v rámci výzvy NAKI II. a realizovaný v letech 2018–2022 a aktuálně též projekt v rámci programu NAKI III. na léta 2023–2027. V rámci veřejné soutěže vyhlášené Grantovou agenturou ČR pak získal ústav podporu pro realizaci dvou projektů v letech 2018–2020 a 2021–2023.

Pro plnění úkolů NÚLK zřizuje ředitel stále i dočasné poradní orgány (Ředitelská rada plní význam vědecké rady, vědecká redakce, redakční rada Národopisné revue, dramaturgicko-produkční a programová rada Mezinárodního folklorního festivalu, poradní sbor pro Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy a další (<http://www.nulk.cz/poradni-organy/>).

Přehled výzkumné činnosti podpořené institucionální a účelovou dotací MK:

Do roku 1995 byly úkoly výzkumu a vývoje formulovány jako samostatné dílčí projekty.

- 1996–1998 výzkumný záměr „Sběr, dokumentace a různé formy vědeckého zpracování dokladů o tradiční a lidové kultuře“
- 1999–2003 výzkumný záměr „Výzkum jevů hmotného a nehmotného kulturního dědictví v oboru tradiční lidové kultury a folkloru“.
- 2004–2010 výzkumný záměr „Proměny tradiční lidové kultury a její vazby na hmotné a nehmotné kulturní dědictví lidstva“.

- 2011–2018 každoroční institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

Výzkumná činnost v rámci programu NAKI

- 2011-2015 NAKI I. - Projekt (DF11P01OVV017) „Tradiční lidový oděv na Moravě – identifikace, analýza, konzervace a trvale udržitelný stav sbírkového materiálu z let 1850–1950“.
- 2011-2015 NAKI I. - Projekt (DF11P01OVV015) „Technologie tradičního hliněného stavitelství na Moravě a vztahové souvislosti k oblasti středního Podunají“.
- 2018–2022 NAKI II. – Projekt (DG18P02OVV053) „Lidové písně a tance českých zemí – digitální systém pro zpřístupnění a záchranu“.
- 2023-2027 NAKI III. – Projekt (DH23P03OVV049) „Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového staviva (válků) a způsoby jejich záchranu“.

Výzkumná činnost z grantové podpory GA ČR:

- 2018-2020 Projekt (GA18-27465S panelu č. P410) „Městský a venkovský oděv střední Evropy v raném novověku, na základě studia cechovních knih krejčovských střihů“.
- 2020-2023 Projekt (GA21-33437S) „Pozůstalostní inventáře v etnologické perspektivě: potenciál archivního pramene pro poznání proměn lidového oděvu v českých zemích“.

Všechny výzkumné aktivity NÚLK naplňující jeho misi jsou vzájemně provázány a koordinovány tak, aby podpora byla využita maximálně efektivně a přinášela synergické výsledky.

Mise NÚLK je dále rozvíjena a předkládanou koncepcí na léta 2024-2028, a to zejména v rámci hlavních úkolů, ke kterým byla VO zřízena, čemuž odpovídá provádění rovněž aplikovaného a základního výzkumu kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury (etnologie). Zejména výstupy aplikovaného výzkumu vyžadují podporu v rámci IP DKRVO, prostředky na další výzkumné aktivity jsou získávány i z dalších zdrojů (viz výše). Tímto krokem je zvýšena efektivita VO jako významné rezortní organizace reagující na aktuální potřeby výstupů z oblasti kulturního dědictví. VO má dlouhodobé zkušenosti s audiovizuální tvorbou odborných dokumentů, což dokládá řada pozitivně hodnocených výsledků i poptávka po jejich tvorbě. Jedná se zejména o zachycení jedinečných řemeslných postupů, publikovaných v ucelené edici filmových dokumentů „Lidová umělecká a řemeslná výroba v ČR“, která obsahuje 40 titulů. Další řada zachycuje postupy vážící se k tradičnímu oděvu, „Tradiční postupy lidového odívání“ (obsahuje 4 tituly). Z tohoto důvodu by chtěl NÚLK v rámci aktuální výzvy DKRVO uplatnit nový typ aplikovaného výsledku Aodb /filmový dokument s odborným obsahem/. Jedná se o důležitý výstup, který má nezastupitelnou roli vážící se na zachycení mizejících jevů kulturního dědictví. Vzniklý audiovizuální dokument může být pak vyhledávaný jak odborníky, tak i laickými zájemci, jež se zaměřují např. na složité postupy oblékání lidového oděvu. To samé platí i pro výstupy typu Nmap. Celkově se svým charakterem jedná o jednoznačný přínos pro výzkum a vývoj v ČR.

2.2 Strategická část koncepce VO

2.2.1 Celkový cíl koncepce VO

Celkovým cílem koncepce VO NÚLK je zajistit, aby činností podporovanou z IP DKRVO zlepšila svou pozici mezi výzkumnými organizacemi v oblasti aplikovaného výzkumu a vývoje v humanitních oborech, na základě transferu znalostí uplatňovala své výsledky v praxi s vysokou společenskou relevancí a plněním své mise přispěla k plnění úkolů MK. Cílem koncepce VO v letech 2024-2028 je prohloubit aplikovaný výzkum dvou významných oblastí kulturního dědictví v oboru etnologie. Konkrétně se jedná o lidový oděv (dílčí cíl A) a nástroje lidové hudby

(dílní cíl B). Primárně se bude jednat o kvalitní odborné zpracování nového typu výsledku Aodb.

Dílní cíle koncepce

Celkový cíl koncepce VO NÚLK bude naplňován prostřednictvím pěti dílních cílů koncepce:

- 1. Plnění mise NÚLK** ve výzkumném prostředí založené na naplňování strategických dokumentů ČR a MK, zejména „Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2023-2030“, z níž přebírá především její obecný rámec, kterým jsou specifikovány tematické priority a dílní tematické priority. S ohledem na zřizovací listinu a odborné zaměření se jedná především o Specifický cíl 4, tematickou prioritu j) *záchrana národního kulturního dědictví ohroženého globálními antropogenními či přírodními riziky a hrozbami*, (str. 13) a Specifický cíl 5, tematická priorita b) *aplikovaný výzkum a využití jeho výsledků pro podporu památkových technologií, restaurování a řemesel*, (str. 13). Dalším dokumentem, ze kterého koncepce vychází je „Státní kulturní politika 2021-2025+“, a to v rámci Cíle 2) Účinná péče o kulturní dědictví: *nehmotné kulturního dědictví a digitalizace*. Prostřednictvím aplikovaného výzkumu je zachováno a rozvíjeno národní a kulturní dědictví v kontextu evropské kultury ve 21. století a v podmínkách globálních změn. Důraz je kladen na využití výzkumu k plnění úkolů, k nimž byla VO zřízena a na synergických efektech koncepce s dalšími badatelskými aktivitami této významné resortní organizace. K úspěšnému naplnění jednotlivých aktivit jsou plánovány výzkumné metody, které jsou v souladu s moderním etnologickým výzkumem. Aplikovaný výzkum se bude opírat o zevrubný audiovizuální záznam a zachycení zkoumaných jevů do specializované mapové aplikace. Jedná se o postupy, se kterými má VO dlouhodobé zkušenosti (podrobněji viz kapitola 3 koncepce).
- 2. Spolupráce s výzkumnými organizacemi na národní a mezinárodní úrovni.** V rámci dílních cílů jsou plánovány výstupy, které se primárně váží k území ČR. Svým charakterem se ovšem jedná o výsledky mající značný mezinárodní přesah jak pro oblast etnologie, tak pro další vědní obory (hudební věda, dějiny umění aj.). Spolupráce VO se nadále bude zaměřovat především na ty instituce, které se věnují výzkumu obdobných tematických oblastí, a to jak v domácí, tak zahraniční akademické, vědecké či muzejní sféře. Více než dvacetileté působení VO v muzejním a vědeckém prostředí, její publikační a výstavní činnost, je dostatečným předpokladem pro úspěšné naplnění předložené koncepce. Podrobněji viz kap. 2.5 a 2.6.
- 3. Rozvoj excelentního výzkumu a vývoje s implementací nových vědeckých trendů a transferu znalostí v jednotlivých oblastech výzkumu.** V letech 2019-2022 bylo s IP DKRVO s ročním nákladem 2376 tis. Kč celkem dosaženo 31 výsledků, z toho 4 aplikačních (2 x NmetC, 2 x Map). NÚLK reagoval na podnětné připomínky ze vstupního a průběžných hodnocení za léta 2018-2022. Výsledkem byl posun z původního hodnocení stupněm **D** v roce 2019 na stupeň **B** v roce 2022. V rámci nové koncepce 2024-2028 se chce VO orientovat především na nové typy aplikačních výsledků (Aodb), které mají být 4 a 1 výsledek typu Nmap. Předpokladem naplnění koncepce je především udržení a další rozvoj řešitelského týmu, do něhož budou podle personálních možností ústavu začleněni absolventi oboru etnologie či historie. VO podporuje postgraduální vzdělání řešitelů či členů týmů, jakož i jejich zapojení do mezinárodní a národní spolupráce. Výsledky své odborné činnosti prezentuje NÚLK na webových a facebookových stránkách, které spravuje, na veletrzích, řadou popularizačních článků a interview v rozhlase a v televizi a na odborných konferencích a seminářích v ČR i v zahraničí. Jedná se o důležitou činnost, která reflektuje soudobé trendy a je přínosná pro oblast zaměření VO. Podrobněji viz kap. 2.8.

- 4. Posílení výkonnosti výzkumu založené na spolupráci s uživateli a získávání dalších zdrojů pro rozvoj výzkumu.** Unikátní jevy vážící se na tradiční lidový oděv budou zachyceny na filmový dokument. Jedná se o vyhledávaný typ odborného výstupu, který nachází uplatnění především u zaměstnanců muzejních institucí, vedoucích a členů folklorních souborů a zájemců o tradiční lidový oděv. O aktuálnosti daného jevu a jeho popularitě svědčí například prakticky okamžitě vyprodání publikace s DVD přílohou *Lidový oděv na Kyjovsku z roku 2021* (vydána v nákladu 300 ks). Filmové dokumenty vážící se na výrobu hudebních nástrojů jsou vyhledávány především muzejními konzervátory i pedagogy hudebně vědních oborů. Jedná se o důležitý prostředek na zachycení jedinečných technologických postupů.
- 5. Zvýšení společenské relevance výzkumu a jeho dopadů v praxi vycházející z potřeb společnosti a sledování uplatnění výsledků v pětiletém cyklu.** Přínos strategické části koncepce VO pro společnost ve specifické oblasti tradiční lidové kultury je na vysoké úrovni. Výsledky výzkumu v rámci koncepce 2019-2022 jsou přímo určeny pro uplatnění v praxi. Téma lidového oděvu se v posledních letech pravidelně objevuje v přednáškových cyklech muzejních institucí i v rámci folklorních festivalů. Důraz je kladen na znalost skladby oděvních součástí, jejich vhodnou kombinaci i správnost oblékání pro různé společenské příležitosti. Plánované výsledky výzkumu budou obsahovat odpovědi na všechny tyto otázky. Aplikovaný výzkum z oblasti hudebních nástrojů byl podkladem pro vznik unikátní expozice *Hudební nástroje v lidové kultuře*, která byla v sídle VO otevřena v roce 2022. Aplikační výsledky hliněného stavitelství jsou využívány v rámci spolupráce s NPÚ, v rámci školení a konzultací s majiteli památek a byly využity při přípravě a realizace projektu *IROP Podhájský mlýn s valchou a hospodářským zázemím. „Život, bydlení, řemeslo“*, který bude v roce 2022 dokončen v areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy. V rámci průběžného hodnocení VO k plnění dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace v roce 2022 byla její realizace z pohledu poradního orgánu MK – Rady ministra kultury pro výzkum - shledána jako velmi dobrá. Náplň jednotlivých cílů probíhala v souladu se schválenou koncepcí. VO se v průběhu plnění DKRVO od roku 2019 postupně zařadila mezi mezinárodně uznávaná pracoviště svého zaměření. Na uspokojivé úrovni je i spolupráce s partnerskými pracovišti v ČR. NÚLK reaguje na soudobé výzkumné trendy v oblasti etnologie, čemuž odpovídají i uplatněné výstupy aplikovaného výzkumu a snaží se rovněž zohledňovat věcné připomínky poradního orgánu MK (podrobněji viz kap. 3).

2.2.2 Vize VO

Dlouhodobou vizí VO, která je plánována na dalších 10 let, je kontinuálně navázat na výzkumnou činnost předchozích záměrů a projektů zaměřených na prohloubení poznání a dokumentaci kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury ČR s výrazným mezinárodním přesahem. Nosná se jeví především témata tradičního oděvu, lidové hudby a hudebních nástrojů a tradičního stavitelství. Záměrem je i příprava projektů financovaných z programů NAKI, GAČR, případně TAČR. Velký potenciál má probíhající institucionální spolupráce v rámci ČR i se zahraničními partnery, v níž chce VO pokračovat.

Nedílnou součástí vize NÚLK je další rozvoj lidských zdrojů a řízení VO, jejíž strategie je popsána v [kap. 2.2.6](#) koncepce, ochrana duševního vlastnictví a nakládání s výsledky VaV uvedené v [kap. 2.2.7](#) a zajištění kybernetické bezpečnosti VO podle [kap. 2.2.8](#).

Cílem VO je rozšíření stávajících témat o další oblasti, jako je lidový tanec nebo sociální kultura. V oblasti popularizace je snaha o zpřístupnění dosažených výsledků výzkumu široké veřejnosti. NÚLK se profiluje jako mezinárodně uznávané pracoviště svého druhu zaměření a snahou je tento trend dále rozvíjet. Se smluvním zahraničním partnerem *Weinviertler*

Museumsdorf Niedersulz bude podrobněji řešena problematika možnosti transferu hliněných objektů a stavba jejich vědeckých kopií. V předběžném výhledu let 2024-2028 má být na toto téma realizováno mezinárodní symposium, na kterém má VO jako partner participovat. Naváže tak na obdobný počín z roku 2013 *Lehmbau. Tradition und Moderne*. V rámci smluvní spolupráce se *SNM – Múzea v Martině* jsou v dlouhodobém výhledu plánované konzultace vědeckého směřování zahraničního partnera. V dvouletých intervalech v letech 2023-2033 je plánovaná pravidelná účast zaměstnanců VO na vědeckých konferencích AEOM. V tomto období je počítáno i s aktivní činností NÚLK jako evaluačního a poradního orgánu v rámci UNESCO, v rámci Úmluvy pro zachování nemateriálního kulturního dědictví. Další aktivity jsou zamýšleny i s dalšími zahraničními institucemi (CIOFF, SIEF aj.), jejichž je VO členem.

Na celostátní úrovni bude NÚLK nadále plnit vedle role excelentního vědecko-výzkumného pracoviště také funkci aktivního komunikačního mostu mezi státní správou a samosprávou, akademickou obcí, muzejní sférou i laickou veřejností. NÚLK vykazuje z tohoto hlediska jedinečný potenciál vzájemné spolupráce, kdy působí jako původce metodické opory při péči o tradiční lidovou kulturu, zdroj informací a dění v oboru, živých projevech tradiční kultury i folklorním hnutí.

Vize NÚLK na léta 2024-2028 se oproti výše naznačenému předchozímu pětiletému období mění. Důvodem je inflace a nižší objem finančních prostředků, které umožní řešit pouze dva dílčí cíle stávající koncepce. Třetí oblast (hliněné stavitelství) je řešena v rámci projektu NAKI III. Čtvrtý dílčí cíl, zaměřený na digitalizaci kulturního obsahu, bude VO řešit v rámci vlastních finančních prostředků. Novou vizi lze shrnout v následujících bodech:

1. udržet standard vysoké výkonnosti a kvality v oblasti VaV a upevnit postavení NÚLK jako přední VO v oblasti výzkumu kulturního dědictví v rámci resortu kultury MK ČR a silné instituce mezi ostatními VO jiných resortů,
2. reflektovat světové trendy v oblasti technologií, standardů, postupů a využití dat,
3. podporovat digitalizaci a zpřístupnění dat pro jejich další využití,
4. pokračovat ve spolupráci s výzkumnými organizacemi a uživateli na národní a mezinárodní úrovni,
5. zpřístupňovat výsledky VaV směrem k široké veřejnosti za využití moderních technologií ve fyzickém i virtuálním prostředí.

V období 2019-2023 NÚLK naplňoval svoji vizi v jednotlivých částech zejména následujícím způsobem, který lze shrnout v několika bodech:

1. Posílení postavení NÚLK jako mezinárodně uznávaného pracoviště svého zaměření a uspokojivá byla i spolupráce s partnerskými pracovišti v ČR. Tomuto odpovídají výsledky hodnocení plnění koncepce poskytovatelem (postupné zlepšování).
2. Reflektování světových trendů VaV ilustrují dosažené výsledky aplikovaného i základního výzkumu. Z aplikačních je třeba zmínit výstupy typu NmetC a Nmap. Důraz byl kladen i na nové metody a přístupy k předmětu studia reflektující mezioborovou spolupráci a důsledné materiálové analýzy. VO má rovněž dlouhodobé zkušenosti s audiovizuální dokumentací jedinečných kulturních jevů a tento trend bude dále rozvíjet.
3. Podpora digitalizace a zpřístupnění dat pro jejich další využití se projevila ve výsledcích jednotlivých dílčích cílů. Jednalo se především o virtuální badatelnou sbírkových fondů VO (lidový textil) a v online prostředí zpřístupněné výstupy typu Nmap a NmetC.
4. Výsledky VaV byly zpřístupňovány v několika úrovních, přičemž byly využívány nejrůznější mediální kanály, počínaje několika specializovanými weby, jejichž zřizovatelem je VO. Výstupy aplikovaného výzkumu typu NmetC a Nmap jsou k volnému nahlížení či stahování na webových portálech NÚLK, dále pak v repozitáři NUŠL Národní technické knihovny. Vědecké poznatky byly soustředěny ještě především na webech

lidovakultura.cz, panstvistravnice.cz, atlastextilu.cz a lidovyodev.cz. V sídle NÚLK reflektují stálé expozice výsledky vědecké činnosti. Jedná se o výstavy *Hudební nástroje v lidové kultuře*; *Lidový oděv na Moravě, jedinečná 3D expozice krojů z celé Moravy*; *Hliněné stavitelství na Moravě*. Výstupy vědecké činnosti byly prezentovány na 13 domácích a třech zahraničních konferencích.

5. Spolupráce na společných výzkumných záměrech financovaných z mezinárodních programů během uplynulého období neprobíhala, ale byla řešena řada forem spolupráce, které měly výzkumný charakter, respektive byly založeny na výzkumu nebo souvisely s výzkumnými aktivitami. Kooperace s výzkumnými organizacemi se na národní úrovni rozšířila o jednoho smluvního partnera (VUT) a tři partnery zahraniční: SIEF (*International Society for Ethnology a Folklore, Mezinárodní společnost pro etnologii a folklor*) – na základě memoranda o spolupráci z r. 2022 se stal NÚLK společně s Etnologickým ústavem AVČR a Ústavem evropské etnologie FF MU partnerem mezinárodního kongresu SIEF Brno 2023; *Weinviertler Museumsdorf Niedersulz* (Rakousko), smlouva z r. 2021 – M. Novotný je členem vědecké rady muzea; *Slovenské národné múzeum*, smlouva z r. 2020) – v roce 2022 byl ředitel VO Martin Šimša jmenován na období 2022-2027 členem vědecké rady.

2.2.3 Vazba koncepce VO na strategické dokumenty MK

Plánovaná koncepce VO byla vypracována v návaznosti na dva strategické dokumenty ČR v oblasti výzkumu a vývoje, jimiž je v případě MK primárně *Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2023 - 2030*, schválená usnesením vlády ze dne 5. 10. 2020 č. 985 (dále jen „Koncepce VaV MK 2023-2030“). Zohledněn byl i další relevantní strategický a koncepční dokument, kterým je *Státní kulturní politika 2021 - 2025+* podle usnesení vlády ze dne 27. 9. 2021 č. 843.

Vazby koncepce VO na strategické dokumenty:

č.	Strategický dokument	Vazba koncepce VO
1.	Koncepce VaV MK 2023-2030: Specifický cíl 4, tematická priorita j) <i>záchrana národního kulturního dědictví ohroženého globálními antropogenními či přírodními riziky a hrozbami</i> , (str. 13); Specifický cíl 5, tematická priorita b) <i>aplikovaný výzkum a využití jeho výsledků pro podporu památkových technologií, restaurování a řemesel</i> , (str. 13)	Koncepce VO naplňuje strategický dokument pomocí oblasti č. 4 „ <i>Národní a kulturní identita v péči o kulturní dědictví</i> “ a jejího dílčího cíle „ <i>Výzkum a dokumentace tradičních postupů lidového odívání</i> “ a oblasti č. 5 „ <i>Dokumentace stavby hudebních nástrojů</i> “ popsané v kap. 3.1 koncepce VO.
2.	Státní kulturní politika 2021-2025+: Cíl 2) <i>Účinná péče o kulturní dědictví</i> , (str. 28)	Koncepce naplňuje strategický dokument v oblasti <i>nehmotného kulturního dědictví</i> – v tomto případě způsoby oblékání tradičního oděvu, unikátní řemeslné postupy. Dále pak v rámci <i>digitalizace</i> , tedy dokumentace živého kulturního dědictví a jeho zpřístupnění většímu množství zájemců o jeho studium.

2.2.4 Podmínky VO

V průběhu řešení DKRVO na léta 2024-2028 neplánuje VO pořízení hmotného a nehmotného majetku nad 250 tis. Kč. Pracoviště disponuje materiálně technickými aj. podmínkami pro řešení navržené koncepce, jež jsou vhodné k plnění všech zamýšlených úkolů.

VO nevyužila nákupu investic nad 250 tis. Kč v rámci projektu DKRVO na léta 2019-2023.

2.2.5 Předpoklady VO

Dlouholeté působení VO v muzejní a vědecké sféře, její publikační a výstavní činnost a v posledním desetiletí úspěšné naplňování specifických výstupů aplikovaného výzkumu, je dostatečným předpokladem pro naplnění předložené koncepce. Stávající materiálové a technické vybavení VO a její zkušenosti jsou zárukou úspěšného plnění DKRVO NÚLK na roky 2024–2028. K naplnění celkového cíle koncepce bude efektivně využita požadovaná IP. Prostředky budou účelně použity na uhrazení platů a OON pro členy jednotlivých řešitelských týmů a v rámci služeb především na provedení kvalitní audiovizuální dokumentace.

VO nevyužije možnosti proporčního stanovení režijních nákladů v rámci projektu DKRVO na léta 2024-2028.

2.2.6 Strategie rozvoje lidských zdrojů a řízení VO

Národní ústav lidové kultury nemá zpracovanou samostatnou směrnici o rozvoji lidských zdrojů, ovšem dílčí segmenty této agendy se nacházejí v ostatních směrnicích a rádech Ústavu. Vnitřní organizační strukturu NÚLK stanovuje organizační řád, který vydává ředitel Ústavu a schvaluje věcně příslušný odbor MK (ORNK). Organizační struktura Ústavu vychází z jeho činností tak, jak je vymezuje [Zřizovací listina](#) č. j. 18724/2008 ze dne 19. 12. 2008. Jedná se zejména o odborné činnosti – výzkumnou, sbírkotvornou a archivní, dále organizační činnosti vzdělávací a pořadatelské, v neposlední řadě i údržbu areálů zámeckého parku a Muzea vesnice jihovýchodní Moravy. V návaznosti na celkový rozsah a rozmanitost činnosti vymezené zřizovací listinou, je rozděleno i obsazení jednotlivých odborných a provozních útvarů, které navzájem spolupracují. NÚLK se člení na útvary Centrum lidových tradic, Centrum hmotného kulturního dědictví, Centrum vědeckých informací, Útvar ředitele, Ekonomický útvar a Útvar správy areálů.

Útvar správy areálů je obsazen převážně pracovníky vyučenými v dělnických profesích (10 zaměstnanců), jejichž věkový průměr se pohybuje kolem 52 let. Pracovníci pocházejí většinou z nejbližšího okolí s dojezdem do 10 km od místa pracoviště. Vyšší věk zaměstnanců má několik příčin: jednak tarifní platy vyučených pracovníků v PO jsou dosti nízké a významně narůstají dlouhodobou praxí v oboru, starší zaměstnanec také více ocení jistotu a stabilitu zaměstnání. Naopak mladší zaměstnanci vyučení v dělnických profesích, odhlédne-li se od finanční stránky věci, nemají často zájem ve svém oboru pracovat. V současnosti všeobecně klesá zastoupení učňů a studentů v dělnických oborech, což se jeví jako velký problém především při obsazování těchto pozic do budoucna. Zaměstnance v dělnických profesích je proto nutné průběžně motivovat nadtarifními složkami mzdy a cílovými odměnami.

Odborné útvary – *Centrum hmotného kulturního dědictví, Centrum lidových tradic, Centrum vědeckých informací*. V těchto útvarech pracují především zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním ve specializovaných oborech, jako je etnologie, muzikologie, historie a muzeologie. Poměr specializací na hmotná a nehmotná témata tradiční lidové kultury je vyvážený. Silnou stránkou VO je, že se jedná o poměrně mladý a perspektivní kolektiv. Většina současných pracovníků přišla do ústavu jako absolventi univerzitního studia a pod vedením starších kolegů se postupně stali platnými členy pracovních týmů a někteří i jejich vedoucími. Po odchodu starších kolegů do důchodu se většina pracovníků pohybuje v rozmezí 30 – 50 let.

Lidské zdroje jsou důležitou součástí VO, zajištění kvalitních výzkumných pracovníků a kvalifikovaných technických a odborných pracovníků je nezbytným předpokladem pro činnost instituce, realizaci výzkumu i pro využívání nových poznatků v praxi. Průběžně dochází k mezigenerační obměně pracovníků podle pracovních pozic v rozsahu stanoveného limitu pracovníků. NÚLK umožňuje pracovníkům další vzdělávání. V rámci odborného růstu zaměstnanců je umožněno jejich interní i externí vzdělávání, čímž dochází ke zvýšení jejich

kvalifikace a k dalšímu osobnímu i profesnímu rozvoji a následně jejich schopnosti dosahovat požadovaných výsledků. K profesnímu vzdělávání, kromě postgraduálního studia, dochází v rámci aktivní účasti pracovníků na seminářích, konferencích, sympoziích, workshopech zaměřených na oblast etnologie. NÚLK podporuje rovné příležitosti jak v zastoupení mužů a žen, tak ve věkové struktuře zaměstnanců. To dokládá složení zaměstnanců NÚLK, kdy celkový fyzický počet 56 zaměstnanců je složen z 26 mužů a 30 žen. Jejich věková struktura zahrnuje čerstvé absolventy ve věku 25 let i zkušené kolegy s dlouholetou praxí ve věku okolo 60 let.

NÚLK uznává, že jeho nejcennějším přínosem jsou lidé a dosažení jeho poslání závisí na výkonu, obětavosti, profesionalitě a schopnostech zaměstnanců. I když organizace poskytuje svým zaměstnancům spravedlivé, flexibilní a genderově vyvážené pracovní prostředí, bude i nadále pěstovat organizační kulturu, v níž budou mít zaměstnanci stejné příležitosti ve všech oblastech. Pro dosažení tohoto strategického cíle bude organizace vytvářet adekvátní institucionální nástroje, realizovat a finančně podporovat aktivity uvedené v Plánu genderové rovnosti (Gender Equality Plan, dále jen GEP) pro léta 2023–2025 (viz PŘÍLOHA č. 1 na konci tohoto dokumentu, od s. 37).

V rámci rozvoje lidských zdrojů se zaměřujeme na profesní specializaci nejmladších členů vědeckých týmů a jejich etablování ve vědecké komunitě. Dalším cílem je aktivizace pracovníků po návratu z mateřské dovolené, u nichž je nutné dosáhnout prohloubení profesní specializace, rozšíření zkušeností s přípravou vědeckých projektů a vedením výzkumných týmů. Odborné i výzkumné pracovníky je snaha motivovat ke zvyšování osobní kvalifikace v postgraduálním studiu. Dalším osvědčeným motivačním prvkem je vypsání cílových odměn při úspěšné realizaci plánovaných výstupů odborné a provozní činnosti.

Nevýhodou je umístění Ústavu v okrajové části regionu a s ním spojená nutnost dojíždění, na což VO naráží při snaze získat starší zkušené pracovníky do vedoucích funkcí. Oproti dělnickým profesím pouze malá část odborných zaměstnanců, pochází z nejbližšího okolí, ostatní se sem později přestěhovali, další dojíždějí. Dojezd do zaměstnání je ovšem mnohem větší, v průměru 30 km, což někteří řeší kombinací dojíždění a pronájmem služebního bytu. Právě adaptace půdních prostor na dvě garsonky a služební byty významnou měrou přispěla k zatraktivnění Ústavu při zaměstnávání čerstvých absolventů.

Dalším problémem jsou administrativní činnosti spojené se zapojením VO do projektů VaVaI, veřejných soutěží, grantových řízení a výkaznictvím MK, které vykazují v posledních letech výrazný a stále se zvyšující nárůst a s nimi spojenou pracovní zátěž na sekretariát ředitele NÚLK a ekonomický útvar, které mají tyto činnosti v gesci. Z toho důvodu považujeme za nutné usilovat o navýšení pracovních pozic o administrátora projektů VaVaI.

Vzhledem ke specifickým VO a potřebné motivaci, je pro část odborných pracovníků podílejících se na výzkumné činnosti, nutné vymezit nadtarifní příplatek platu (odměnu). Jedná se o prvek posilující ekonomickou a rovněž personální stabilitu výzkumného týmu.

2.2.7 Ochrana duševního vlastnictví a nakládání s výsledky VaV

Ochrana duševního vlastnictví a nakládání s výsledky výzkumu a vývoje je v NÚLK upravena v souladu s obecně závaznými právními předpisy a vychází ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon a zákona č. 130/2002 Sb., zákon o podpoře výzkumu a vývoje. Ochrana duševního vlastnictví je pro zaměstnance a spolupracovníky NÚLK ukotvena interní Směrnicí pro zveřejňování výsledků základního a aplikovaného výzkumu nebo experimentálního vývoje a způsob jejich přiměřené ochrany (dále jen *Směrnice pro zveřejňování výsledků*) – viz PŘÍLOHA č. 2 na konci tohoto dokumentu, od s. 45. Tento interní předpis komplexně popisuje problematiku duševního vlastnictví a nakládání s výsledky VaV a práva a povinnosti pracovníků. Směrnice stanovuje pravidla pro zveřejňování výsledků výzkumu a vývoje a jejich přiměřenou ochranu, zejména týkající se šíření výsledků prostřednictvím výuky, publikování, výstav, kulturně výchovných programů, metodiky a převodu technologií. Směrnice pro zveřejňování výsledků výzkumu ve své první části definuje pojmy, které se v jejím obsahu dále objevují, jako např. dílo (ve smyslu autorského zákona), autor či zaměstnanecké dílo.

Dále jsou ve Směrnici pro zveřejňování výsledků výzkumu stanoveny zásady při výkonu majetkových práv k dílům vytvořeným při řešení projektů či vlastnická práva k výsledkům za účelem jejich využití a ochrany. Směrnice také stanovuje postup k poskytnutí přístupových práv. Příjemci i další účastníci podílející se na řešení projektu mají právo na přístup k výsledkům a poznatkům, které jsou pro jejich práci v rámci projektu potřebné.

Směrnice pro zveřejňování výsledků základního a aplikovaného výzkumu nebo experimentálního vývoje a způsob jejich přiměřené ochrany je přiložena v textové příloze č. 1 na konci této Koncepce.

Ochrana duševního vlastnictví je zanesena také ve Směrnici pro vyplácení autorských odměn za díla vydávaná Národním ústavem lidové kultury (viz PŘÍLOHA č. 3 na konci tohoto dokumentu, od s. 50).

NÚLK je v souladu se svou Zřizovací listinou oprávněn vydávat neperiodické odborné publikace, katalogy a jiné tiskoviny sloužící k podpoře a popularizaci jeho odborné činnosti. Tato Směrnice pro vyplácení autorských odměn zmiňuje podstatu a definici autorského díla, vztah autora k dílu a právo autora na ochranu jeho autorství. Větší část Směrnice je zaměřena na výplatu odměn za vyhotovení a odevzdání odborných textů k vydání v rámci vydavatelské činnosti NÚLK.

V souvislosti s novými souvisejícími právními předpisy a dokumenty týkajícími se problematiky ochrany duševního vlastnictví a nakládání s výsledky VaV (mj. [Doporučení Komise \(EU\) 2023/499 ze dne 1. března 2023 o kodexu dobré praxe pro řízení duševních aktiv za účelem zhodnocování znalostí v Evropském výzkumném prostoru](#) aj.) a probíhajícími změnami národní legislativy (zejm. návrh nového zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí a o změně některých zákonů (zákon o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí), který má nahradit zákon č. 130/2002 Sb.) přijme VO na základě metodického doporučení OVV MK nový vnitřní předpis, popř. aktualizuje stávající tak, aby nabyl účinnosti před uplatněním aplikačních výsledků koncepce.

2.2.8 Zajištění kybernetické bezpečnosti VO

Strategie kybernetické bezpečnosti NÚLK je upravena Směrnicí upravující provoz informačních a komunikačních technologií č. 65/2021. Vedle Směrnice je zpracována i Strategie IT upravující pravidla pro zacházení se servery a jejich údržbu (viz PŘÍLOHA č. 4 na konci tohoto dokumentu, od s. 53).

Strategie IT NÚLK povoluje užívání serveru pro strategické aplikace a informační systémy pouze po dobu jejich zaručené technické podpory (smluvně ošetřena základní doba 5 let + 2 roky navíc dle schopnosti dodavatele). Dále stanovuje plánování nákupu strategické infrastruktury min. 1 rok dopředu. Pro bezpečný provoz je potřeba udržovat servery aktualizované, a to včetně operačních systémů a programů na serverech fungujících. Aktuálnost je potřeba hlídat také na webových stránkách a aplikacích, které pro bezproblémový provoz musí fungovat na aktualizovaných a zabezpečených serverech. Modernizace webových stránek je doporučena provádět po 5 letech užívání. Posledním bodem zmíněným ve Strategii je mail server, který je také potřeba udržovat aktualizovaný. Přístup na mail server je z důvodu bezpečnosti omezen. Frontend e-mailu je dostupný zaměstnancům. Pro přístup jsou vyžadována dostatečně silná hesla.

Vedle Strategie IT platí pro provoz informačních technologií v NÚLK výše zmíněná Směrnice upravující provoz informačních a komunikačních technologií. Směrnice stanovuje základní zásady používání informačních systémů, ve kterých jsou popsány základní principy práce s informačními systémy (dále „IS“) NÚLK. Přístup k používání informačních systémů je omezen používáním jednotlivých uživatelských účtů. Uživatelské účty jsou zřizovány správcem IT k jednotlivým IS. Přístup k IS a jeho vlastní používání je možné jen na základě autentizace zaměstnance uživatele ke svému účtu. Jednotlivé uživatelské účty jsou zřizovány zásadně pro konkrétního zaměstnance na jeho jméno tak, aby pracoval v IS na svém účtu a byl jasně identifikovatelný. Z tohoto důvodu jsou ve všech systémech zakázány skupinové účty. Přístup k IS provádí zaměstnanec samostatným přihlášením k IS svým jedinečným uživatelským jménem a

heslem. Hesla nesmějí být nikdy ukládána v počítači ani na pracovišti zaměstnance v nezabezpečené či lehce dostupné podobě. Zaměstnanci svá hesla nesmějí prozrazovat dalším osobám, ani administrátorovi sítě. Při přihlašování musí každý zaměstnanec dbát na bezpečnost přihlášení, aby nemohlo být heslo odpozorováno další osobou. Při opouštění svého pracovního místa musí každý zaměstnanec provést takové úkony, aby zamezil zneužití svého účtu.

Dalším bodem je výčet povinností zaměstnanců, jak se při používání IT mají chovat, aby předešly zneužití systémů. Za uplatňování bezpečnostních pravidel provozu IS je odpovědný správce IT. Veškeré práce prováděné na technickém zařízení zajišťujícím provoz IS smí provádět pouze odpovědný správce IT (či jím pověřená osoba), ostatním zaměstnancům je zakázáno provádět jakékoli zásahy do zařízení IS. Uživatelé nesmějí využívat IT NÚLK k soukromým, komerčním či jiným účelům nesouvisejícím s činností NÚLK. Je zakázáno vystavovat prostředky IT jakémukoliv nebezpečí, zprostředkovávat přístup k IT NÚLK osobám, kterým nejsou uživateli NÚLK, či poškozovat jakoukoliv součást IT NÚLK. Uživatelé nesmějí používat prostředky IT v počítačové síti NÚLK, které nejsou v majetku NÚLK nebo nesouvisejí s jejich prací (s výjimkou zařízení připojených přes Wi-Fi, přenosných disků, sluchátek s mikrofonem, kamer či fotoaparátů- přenosné disky, flash disky- potenciálně nebezpečné a soukromé/vlastní by se neměly používat vůbec). Zaměstnanci nesmí odstraňovat informace či označení identifikující autorská práva k software, pracovat pod cizí identitou či sledovat a odposlouchávat provoz sítě.

Směrnice upravuje i provoz na serverech, konkrétně na poštovním serveru, souborových serverech a zálohování a archivaci dat. Pro poštovní servery je stanoven počet přidělených účtů každému zaměstnanci na jeden poštovní účet. Zakazuje se přesměrování e-mailů mimo doménu nul.kz. Je stanovena velikost přílohy na max. 10MB a jsou vyjmenovány zakázané formáty příloh e-mailů. V tomto bodě jsou dány také bezpečnostní opatření ve formě omezení přímého přístupu uživatelů do schránky na webovém serveru a omezení přístupu ke správě webových serverů a mail serveru NÚLK jen pro správce sítě.

Posledním bodem Směrnice je práce s nakládanými daty, která má primárně probíhat s obecně závaznými právními předpisy České republiky. Každý uživatel je povinen zajistit ochranu dat před zneužitím a ztrátou. NÚLK neodpovídá za ztrátu a zneužití dat způsobené nedbalostí či chybou uživatele. Pokud si uživatel není jist jakýmkoliv aspektem pořizování, zpracování, archivace či šířením dat, je povinen konzultovat problematiku s příslušným pracovníkem NÚLK.

2.3 Požadovaná IP DKRVO

Tab. 2.3.1: Požadovaná IP DKRVO na léta 2024 – 2028 (tis. Kč)

Náklady a výdaje (v tis. Kč / rok)	2024	2025	2026	2027	2028	Celkem
A. výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	0	0	0	0	0	0
B. neinvestiční (provozní) náklady celkem	1211	1211	1211	1211	1211	6055
- z toho: platy zaměstnanců	590	590	590	590	590	2950
- z toho: OON	72	72	72	72	72	360
Celkem (A+B)	1211	1211	1211	1211	1211	6055
Přepočtený počet pracovních míst osob (FTE) podílejících se na řešení cílů IP DKRVO	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5

Tab. 2.3.2: Specifikace výdajů na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku IP DKRVO na léta 2024 – 2028 (tis. Kč)

č.	Věcná specifikace investice (dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku)	rok	výdaje celkem (tis Kč)	výdaje z IP DKRVO (tis. Kč)
	Neuplatňuje se	2024-2028	0	0

2.4 Další zdroje pro výzkum VO

Tab. 2.4: Další zdroje pro výzkum VO – náklady na projekty VaV a další výzkumné aktivity VO s výjimkou IP DKRVO

Projekty VaV aj. VaV aktivity (v tis. Kč)		Specifikace	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
A. Nehospodářské činnosti výzkumné organizace ve VaV									
Projekty v programech MK (NAKI II, NAKI III)	skutečnost	DG18P02OVV053 , NAKI II – Lidové písně a tance českých zemí – digitální systém pro zpřístupnění a záchranu	1032						
	předpoklad	DH23P03OVV049 , NAKI III - Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového zdiva (válků) a způsoby jejich záchrany	0	1164	1188	1185	1366	1563	0
Projekty jiných poskytovatelů podporované ze SR VaVaI	skutečnost	21-33437S GAČR - Pozůstalostní inventáře v etnologické perspektivě: potenciál archivního pramene pro poznání proměn lidového oděvu českých zemí	757						
	předpoklad	21-33437S GAČR - Pozůstalostní inventáře v etnologické perspektivě: potenciál archivního pramene pro poznání proměn lidového oděvu českých zemí (do 2023), 24-11961S GAČR – Knihy krejčovských stříhů v etnologické perspektivě: potenciál archivního pramene k poznání proměn lidového oděvu ve střední Evropě	0	1539					
Veřejné zakázky ve VaV pro státní správu	skutečnost								
	předpoklad		0						
Projekty z ESIF (OP VVV, OP JAK apod.)	skutečnost								
	předpoklad		0						
Projekty mezinárodní spolupráce ve VaV	skutečnost								
	předpoklad		0						
VaV aktivity podpořené z rozpočtu krajů, měst a obcí	skutečnost								
	předpoklad		0						
Projekty kolaborativního	skutečnost								

výzkumu (výše neuvedené)	předpoklad		0						
Veřejné vzdělávání	skutečnost								
	předpoklad		0						
Veřejné šíření výsledků výzkumu	skutečnost								
	předpoklad		0						
Další výše neuvedené nehmotné aktivity VaV	skutečnost	Podíl na plnění dalšího nezávislého výzkumu financovaného z vlastních zdrojů VO – služby, platy, pojištění	1753						
	předpoklad	Podíl na plnění dalšího nezávislého výzkumu financovaného z vlastních zdrojů VO – služby, platy, pojištění (viz kap. 2.8)	0	1800	1800	1800	1800	1800	1800
Transfer znalostí	skutečnost	Výnosy za prodané publikace	150						
	předpoklad	Výnosy za prodané publikace	0	100	100	100	100	100	100
B. Vedlejší hospodářské činnosti VO									
Smluvní výzkum	skutečnost								
	předpoklad		0						
Poskytování výzkumných služeb	skutečnost								
	předpoklad		0						
Pronájem výzkumného vybavení či laboratoří	skutečnost								
	předpoklad		0						
C. Hospodářské činnosti ve VaV, kde VO vystupuje jako podnik									
Projekty programů jiných poskytovatelů (např. OP PIK)	skutečnost								
	předpoklad		0						
Komerční aktivity na kapacitách VaV (např. malosériová výroba)	skutečnost								
	předpoklad		0						
Vzdělávání prováděné jako HČ	skutečnost								
	předpoklad		0						

CELKEM	skutečnost		3692						
	předpoklad			4603	4137	4140	5062	3463	1900
	CELKEM		3692	4603	4137	4140	5062	3463	1900

Komentář k tab. 2.4: pro rok 2027 není prozatím uzavřena smlouva na projekt GAČR a pro rok 2028 nejsou uzavřeny smlouvy na projekty NAKI a GAČR, proto dochází ke snížení dalších zdrojů pro výzkum VO.

2.5 Mezinárodní výzkumná spolupráce VO

1. **Mezinárodní spolupráce ve výzkumu** – Spolupráce na společných výzkumných záměrech financovaných z mezinárodních programů sice v současné době neprobíhá, ale je řešena řada forem spolupráce, která má výzkumný charakter, respektive je založena na výzkumu nebo souvisí s výzkumnými aktivitami.

2. **Kolektivní členství VO** v nevládních mezinárodních organizacích VaVaI:

UNESCO - *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu)* <https://en.unesco.org/>. NÚLK je v rámci působnosti MK ČR od roku 2003 pověřen naplňováním a odbornou garancí „Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví“. Díky tomuto dokumentu byly založeny tři seznamy statků nehmotného kulturního dědictví lidstva: „Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva“, „Seznam nemateriálního kulturního dědictví vyžadujícího naléhavé zachování“ a „Seznam nejlepších praktik napomáhajících k uchování nemateriálního kulturního dědictví lidstva“.

IASA - *International Association of Sound and Audiovisual Archives (Mezinárodní asociace zvukových a audiovizuálních archivů)* <https://www.iasa-web.org/>. NÚLK je řádným členem od roku 2008 (nejstarší v ČR). Ve svých sekcích a komisích se zaměřuje na různé aspekty péče o tuto část kulturního dědictví lidstva. Ať už jsou to specifické potřeby vysílacích archivů, výzkumných organizací, národních archivů a knihoven, katalogizace, ochrany, uchování a prezentace. K významným počínům patří příprava profesních norem a doporučení metodologického, etického a technického zaměření. Samotná činnost se navenek prezentuje pořádáním ročních konferencí (2017 – Berlín), vydáváním časopisu IASA Journal a dalších tematických publikací.

ICOM - *International Council of Museums (Mezinárodní rada muzeí)* <http://icom.museum/>. NÚLK je řádným členem od roku 2006. ICOM patří mezi nejvýznamnější světové nevládní organizace UNESCO sdružující muzea všech typů a zaměření. ICOM vykonává veřejnou službu v oblasti kultury na mezinárodním poli. Sdružuje muzejní pracovníky s cílem přispívat k jejich profesnímu i morálnímu rozvoji. ICOM spolupracuje na boji proti kupčení s kradenými uměleckými předměty či přírodními, dále spolupracuje na ochraně světového kulturního dědictví ohroženého přírodními katastrofami nebo lidským jednáním (válečné konflikty apod.).

CIOFF – *International Council of Organizations of Folklore Festivals (Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů a lidového umění)* ve smyslu definice Organizace spojených národů pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO) www.cioff.cz. V rámci UNESCO má postavení konzultanta. Česká národní sekce CIOFF je členem středoevropského sektoru od roku 1993. NÚLK je sídlem České národní sekce a od jejího založení zabezpečuje její činnost.

3. **Individuální členství zástupců VO** v nevládních mezinárodních organizacích VaVaI.

Martin Šimša (2011) a Martin Novotný (2015) jsou individuálními členy a Eva Kumínková (2022) je členkou představenstva **AEOM** - *Association of European Open Air Museums (Asociace evropských muzeí v přírodě)*, členem ICOM <http://icom.museum/the-committees/affiliated-organisations/affiliated-organisation/association-of-european-open-air-museums/>. Sdružení si klade za cíl výměnu vědecké, technické, praktické a organizační zkušenosti ve vztahu

k muzeím v přírodě a propagaci jejich činnosti. Za tímto pořádá sdružení jednou za dva roky konferenci, během níž členové se mohou účastnit exkurzí a pracovních setkání věnovaných konkrétním tématům.

4. **Smlouvy nebo společné projekty VO se zahraničními organizacemi** zabývajícími se VaVaI.

Weinviertler Museumsdorf Niedersulz (*Muzeum v přírodě v oblasti Weinviertler, Rakousko*) – smluvní spolupráce (smlouva č. HS 7/2021) od roku 2021. Martin Novotný je členem vědecké rady muzea.

Slovenské národní muzeum – Múzeá v Martine – smluvní spolupráce (smlouva č. HS 126/2020) od roku 2020. Martin Šimša je členem vědecké rady muzea.

SIEF - International Society for Ethnology and Folklore (*Mezinárodní společnost pro etnologii a folklor*) - memorandum o spolupráci z roku 2022 (smlouva č. HS 19/2022), společně s EÚ AVČR a ÚEE FF MU, jejímž prvním výsledkem bylo společné zajištění mezinárodního kongresu, který se uskutečnil ve dnech 7. - 10. 6. 2023 v Brně.

5. **Další formy mezinárodní spolupráce:**

Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva - v rámci střeoevropského sektoru spolupracuje NÚLK s národními centry nemateriálního kulturního dědictví, která zřizují jednotlivé signatářské země Úmluvy. Pravidelný kontakt udržuje NÚLK zejména s těmito institucemi: Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru, Narodowy Instytut Dziedzictw, Hungarian Heritage House, Österreichische UNESCO-Kommission, The Lithuanian Folk Culture Centre, The Centre for Arts Education and Intangible Heritage, The Centre for Intangible Culture at the Istrian Ethnographical Museum, The Ethnographic Museum in Belgrade. Za VO jsou členy expertního týmu ČR mezinárodního výboru „Úmluvy“ Jan Blažek, Eva Kuminková a Martin Šimša.

V roce 2022 byla zpracovávána mezinárodní nominace ruční výroby skla (společně s Finskem, Francií, Maďarskem, Německem a Španělskem) pro Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva (dále Reprezentativní seznam).

Do Reprezentativního seznamu byly zapsány:

(2020) Ruční výroba ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek.

(2022) Vorařství (společná nominace ČR, Německa, Rakouska, Polska, Španělska a Lotyšska).

Do Registru osvědčených postupů pro zachování nemateriálního kulturního dědictví byl zapsán:

(2022) program Strategie pro zachování tradičních řemesel – program Nositelé tradice lidových řemesel.

Living Smart with Climate Change – jedná se o projekt podpořený z Norských grantů a státního rozpočtu SR a realizovaný v letech 2021-2023. Koordinátorem je Slovak Center for Kommunikation and Development, n.o., partnery jsou Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj, n.o., ArTUR a Fosen Folkehøgskole z Norska. Zaměřen je na zvyšování povědomí o trvale udržitelném stavění a bydlení s ohledem na změnu podnebí. VO byla v roce 2022 pozvána k partnerské spolupráci na části tohoto projektu. Konkrétně se jedná o tvorbu normotvorných pravidel využití hlíny v soudobém stavitelství. Martin Novotný je pověřen revizí textu *Všeobecné požadavky na provádění, údržbu a rekonstrukce hliněných konstrukcí a staveb*.

Přínosy mezinárodní výzkumné spolupráce pro VO:

Výměna zkušeností a přehled o aktuálním dění v oblasti kulturního dědictví; sledování soudobých trendů vědy a výzkumu v etnologii a příbuzných oborech s mezinárodním

přesahem; plánování výsledků aplikovaného výzkumu, které promítají aktuální badatelské potřeby, moderní metodologii, standarty, postupy a využití dat.

2.6 Národní výzkumná spolupráce s jinými VO

1. **Fakulta stavební VUT v Brně** – smluvní spolupráce (smlouva č. HS 99/2019) z roku 2019. Pořádání workshopů Použití hlíny ve venkovském stavitelství pro studenty VUT.

2. **Moravské zemské muzeum** – spolupráce s Etnografickým ústavem tohoto muzea se zaměřuje na vzájemné konzultace profilových úkolů věnovaných především lidovému oděvu.

3. **Národní muzeum v přírodě** – spolupráce s tímto muzeem a jeho pobočkami se zaměřuje na vzájemné konzultace průřezových témat, jakými jsou muzea v přírodě, technologie lidového stavitelství a lidový oděv. Ve spolupráci s *Metodickým centrem pro muzea v přírodě* probíhá transfer znalostí, související s aplikovanými výstupy typu NmetC, realizací kopií a údržbou muzejních objektů. Ředitel VO Martin Šimša je členem poradního orgánu ředitele a Martin Novotný je místopředsedou Vědecké rady Národního muzea v přírodě a člen poradního orgánu ředitele v pobočkách Národního muzea v přírodě: Hanácké muzeum v přírodě v Příkazích a Muzeum v přírodě Vysočina v Hlinsku (společně s Petrou Hrbáčovou). Martin Novotný je rovněž členem vědecké rady projektu DKRVO *Museum vivum*. Lenka Drápalová z Národního muzea v přírodě je členkou vědecké rady projektu DKRVO VO *Tradiční postupy lidového odívání*.

4. **Ústav evropské etnologie FF MU** – jedná se především o spolupráci při realizaci konkrétních výzkumných projektů, jejichž řešitelem byla VO i ÚEE. Kooperace probíhá též na úrovni pedagogické a odborní pracovníci VO jsou členy oborové rady doktorandského a magisterského studijního programu etnologie. ÚEE byl též společně s VO jedním ze spoluorganizátorů mezinárodní konference SIEF, která se v roce 2023 uskutečnila v Brně.

5. **Moravská zemská knihovna** – vzájemná spolupráce probíhá především se zapojením NÚLK do digitální platformy Kramerius, kam VO přispívá digitalizovanými publikacemi. Celkově bylo do systému Kramerius vloženo 71 publikací, jež v minulosti vydal NÚLK.

6. **Fakulta architektury VUT v Brně** – projekt [DH23P03OVV049](#) *Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového staviva (válků) a způsoby jejich záchrany (2023-2027)*; spoluřešitel projektu NAKI III.

7. **Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.**; projekt [DG18P02OVV053](#) *Lidové písně a tance českých zemí – digitální systém pro zpřístupnění a záchranu (2018 – 2022)*; člen konsorcia řešitelů projektu NAKI II. – příjemce.

EÚ AVČR byl též společně s VO jedním se spoluorganizátorů mezinárodní konference SIEF, která se v roce 2023 uskutečnila v Brně.

Přínosy národní výzkumné spolupráce pro VO:

Výměna zkušeností a přehled o aktuálním dění v oblasti kulturního dědictví na území ČR; sledování soudobých trendů vědy a výzkumu v etnologii a příbuzných oborech napříč odbornými republikovými pracovišti; plánování výsledků aplikovaného výzkumu, které promítají aktuální badatelské potřeby, moderní metodologii, standarty, postupy a využití dat a mají celonárodní dosah.

2.7 Uživatelé výsledků aplikovaného výzkumu VO

Výsledky aplikovaného výzkumu NÚLK jsou především výstupy typu NmetC, Nmap, které jsou využívány odbornou i laickou veřejností. Z toho důvodu jsou k volnému nahlížení či stahování na webových portálech VO a dále též v repositáři NUŠL Národní technické knihovny. Výstupy aplikovaného výzkumu typu Nmap, NmetC, Npam vznikly díky úspěšným realizacím projektů aplikovaného výzkumu financovaných v rámci programů NAKI a DKRVO.

Tab. 2.7: Uživatelé výsledků aplikovaného výzkumu VO

<i>uživatel</i>	<i>forma</i>	<i>období</i>	<i>rozsah</i>	<i>zaměření a přínos pro VO</i>
Národní muzeum v přírodě: NmetC – Konstrukce hliněné podlahy NmetC – Konstrukce hliněného mlatu	Národní výzkumná spolupráce*;	2020, 2021, 2022	Transfer znalostí mezi PO MK (nelze finančně vyjádřit)	Výstup DKRVO; lidové stavitelství. Jednoznačným přínosem pro VO je ověření výstupů aplikovaného výzkumu v praxi
NPÚ: NmetC – Konstrukce hliněného mlatu	dtto	2021, 2022	dtto	dtto
Museumsdorf Niedersulz (Rakousko): NmetC – Konstrukce hliněného mlatu	Smluvní spolupráce se zahraničním partnerem	2020, 2021	Transfer znalostí mezi smluvními partnery (nelze finančně vyjádřit)	dtto
AVČR – Etnologický ústav, v. v. i.; ÚP Olomouc – Katedra muzikologie: Nmap – Lidové písně a tance v českých zemích Nmap – Záznamy lidové instrumentální hudby	Memorandum o spolupráci	2021, 2022	Transfer znalostí mezi smluvními partnery (nelze finančně vyjádřit)	NAKI II.; identifikace písňového repertoáru; jednoznačným přínosem pro VO je systematika sbírek a archivních fondů NÚLK

Nmap – Sbírky písňového repertoáru				
ZUŠ Kyjov: Ekrit – Hudební nástroje v lidové kultuře	Nabídka edukačních programů pro ZUŠ a ZŠ**	2023	Prezentace vědeckých výstupů VO výuka (nelze finančně vyjádřit)	IRP; přínosem pro VO je zájem vzdělávacích institucí o specifické výstupy její vědecké práce

* Metodika je určena pro potřeby NÚLK, jako pracovní postup pro výrobu a provedení konstrukcí hliněné podlahy/mlatu při budování kopií historických staveb, případně údržby a opravy stávajících objektů v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy (MVJVM). Metodika je použitelná ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb. pro restaurování národních kulturních památek [...], kdy musí být aplikovány uměleckořemeslné a technické práce respektující technickou a výtvarnou strukturu původního díla (originálu), obdobně tak realizací kopií původních objektů při zachování uměleckořemeslné a technické práce. Dále může být použita i v dalších muzeích v přírodě, eventuálně při opravě obdobných staveb in situ v rámci památkové péče. Metodika není technologickým postupem pro výrobu a dodávání stavebních výrobků na trh, tedy ke komerčnímu použití. Je nástrojem pro uchování kulturního dědictví. Proto se na ni neuplatní ustanovení na vybrané stavební výrobky při jejich uvádění a dodávání na trh dle zákona č. 22/1997 Sb.

**Od šk. Roku 2023/2024 bude výstava včetně edukačního sálu nabízena jako součást hudební výchovy ZŠ.

2.8 Popularizace a další specifické výzkumné aktivity VO

2.8.1 Popularizace

Na webových stránkách NÚLK je VaV věnována samostatná část, která je členěna pro projekty a DKRVO (<https://www.nulk.cz/vyzkum-aktualne/>). V obou částech jsou uvedeny řešené VaV aktivity, jejich výsledky aj. Dále jsou zde uvedeny popularizační a další specifické aktivity.

Popularizace včetně doprovodných akcí 2019-2023

Popularizace výsledků výzkumné činnosti probíhá na několika úrovních, přičemž jsou využívány nejrůznější mediální kanály, počínaje několika specializovanými weby, jejichž zřizovatelem je VO. Vědecké poznatky jsou soustředěny především na webech lidovakultura.cz, panstvistraznice.cz, atlastextilu.cz a lidovyodev.cz. Dalšími důležitými partnery pro popularizaci vědy jsou veřejnoprávní Česká televize a Český rozhlas i některá soukromá média.

Webové stránky NÚLK

Návštěvnost v letech 2019-2022:

Web festivalstraznice.cz: 663 tis. zobrazení stránek

Web lidovakultura.cz: 121 tis.

Web nulk.cz: 279 tis.

Web panstvistraznice.cz: 17 tis.

Web revue.nulk.cz: 55 tis.

Web skanzenstraznice.cz: 561 tis.

Mapa s odborným obsahem (Nmap): 200 tis.

Webový portál Virtuální badatelna sbírkových fondů NULK; <http://badatelna.nulk.cz/>; dílčí cíl IP DKRVO; (2011–2018; 2019-2023); projekt si klade za cíl zpřístupnění sbírkového fondu Národního ústavu lidové kultury, jako modelový příklad způsobu šíření poznatků získaných dlouhodobým výzkumem široké veřejnosti prostřednictvím internetového prostředí. Cílem je vytvořit ucelenou informační bázi, v níž budou publikovány poznatky získané identifikací předmětu a srovnávacím výzkumem.

a) Výstavy

V letech 2019-2022 uskutečnil NÚLK 4 výstavy, z nichž jedna je stálá expozice:

(2020)

Historické loutky ze sbírek Milana Knížáka, (14. 5. 2020 – 31. 10. 2023);

Vladimír Drápal – obrazy, grafiky, plastiky, (14. 5. 2020 – 1. 11. 2020);

(2021)

Výstava 40 let Muzea vesnice jihovýchodní Moravy: skanzen Strážnice 1981-2021, (30. 6. 2021 – 31. 10. 2022);

(2022)

Hudební nástroje v tradiční lidové kultuře, (stálá expozice NÚLK otevřena od 1. 5. 2022);

(2023)

Foto – Fráňa Huml – Černobílé putování po Slovácku, (1. 5. 2023 – 31. 10. 2023);

b) Přednášky, lektorské a doprovodné akce

V letech 2018 – 2023 uskutečnil NÚLK 7 přednášek, lektorských a doprovodných akcí:

(2019)

Tady jsme doma – regionální folklor do škol: dlouhodobý projekt pro první stupeň základních škol a pro mateřské školy. Seminář pro zástupce interesovaných škol (v rámci MFF);

Kolokvium pro pedagogy dětských folklorních souborů;

Škola folklorních tradic – ve spolupráci s NIPOS zahájil NÚLK osmý cyklus dvouletého vzdělávacího kurzu.

(2020)

Tady jsme doma – regionální folklor do škol: seminář pro zástupce interesovaných škol;

Tvůrčí dílna Muzičky. Realizována byla pouze česká část (Spálené Poříčí 29. 7. – 1. 8. 2020).

(2021)

Tady jsme doma – regionální folklor do škol: seminář pro zástupce interesovaných škol;

(2022)

Tady jsme doma – regionální folklor do škol: seminář pro zástupce interesovaných škol;

c) Exkurze a dny otevřených dveří

V letech 2019-2023 uskutečnil NÚLK jednu odbornou exkurzi a na MK 3x prezentoval svoji činnost v rámci dnů otevřených dveří:

(2019)

Odborná exkurze

Odborná exkurze pro zaměstnance NÚLK: NTM, pobočka Plasy (Centrum stavitelského kulturního dědictví), Třebíz – vesnická památková rezervace.

Dny otevřených dveří

Den otevřených dveří na MK, 28. 9. (2019, 2021, 2022) – prezentace výzkumné a odborné činnosti VO.

d) Popularizační články

V letech 2019-2022 pracovníci NÚLK publikovali 10 popularizačních článků:

Maňáková, Magdalena 2022: Jak sme sa hrávali... Zima. *Malovaný kraj* 58, č. 1, s. 12–13.

Maňáková, Magdalena 2022: Jak sme sa hrávali... Na jarním pažitě. *Malovaný kraj* 58, č. 2, s. 12–13.

Maňáková, Magdalena 2022: Jak sme sa hrávali... U potoka stojí vrba. *Malovaný kraj* 58, č. 3,

s. 12–13.

Maňáková, Magdalena 2022: Jak sme sa hrávali... Kážu, kážu, štyry kočky vážu. *Malovaný kraj* 58, č. 4, s. 12–13.

Maňáková, Magdalena 2022: Jak sme sa hrávali... Konec je babímu létu. *Malovaný kraj* 58, č. 5, s. 12–13.

Maňáková, Magdalena 2022: Jak sme sa hrávali... Koleda, koleda, oknem ven... *Malovaný kraj* 58, č. 6, s. 12–13.

Maňáková, Magdalena 2022: Vyznání Hornácku a lidovému umění. 90 let výtvarnice Kornelie Němečkové. *Zpravodaj*. Velká nad Veličkou, č. 3, s. 45–47.

Maňáková, Magdalena 2022: Padesátileté Mladé Hornácko. *Zpravodaj*. Velká nad Veličkou, č. 2, s. 14–15.

Maňáková, Magdalena 2022: Velikonoční rapotání. *Zpravodaj*. Velká nad Veličkou, č. 2, s. 15.
Novotný, M.: Hlína – tradiční stavební materiál a potenciál budoucnosti. *Intro* 9, 2019, s. 30–34.

e) Workshopy a další popularizační aktivity pro veřejnost

V letech 2019- 2023 uskutečnil NÚLK 9 workshopů pro veřejnost:

(2019)

Použití hlíny ve venkovském stavitelství.

Tvůrčí dílna Muzičky – 14. ročník dětské hudební dílny s podtitulem „Hrajeme Strážnicko“.

(2020)

Použití hlíny ve venkovském stavitelství.

(2021)

Tvůrčí dílna Muzičky – 15. ročník dětské hudební dílny s podtitulem „Hrajeme Hornácko“.

Workshop pro vedoucí mládežnických folklorních souborů.

(2022)

Workshop pro vedoucí folklorních souborů.

Siločáry duše dítěte. Kolokvium pro vedoucí dětských a mládežnických folklorních souborů.

Použití hlíny ve venkovském stavitelství.

Tvůrčí dílna Muzičky – 16. ročník dětské hudební dílny s podtitulem „Hrajeme Strážnicko II“.

f) Aktivní účast na veletrzích a akcích pro veřejnost

Veletrh Památky, muzea, řemesla/Holiday World; Praha (2019–2020); NÚLK realizoval výstavní stánek (expoziční) MK ČR, na kterém bylo prezentováno 20 PO. Prezentace výzkumné a odborné činnosti NÚLK.

Veletrh Regiontour Brno; Brno (2019-2020) – NÚLK zde měl stánek s rozšířenou expoziční, kde byla prezentována výzkumná a odborná činnost VO.

Konference AEOM – (2019) Polsko, (2022) Švédsko – prezentace výzkumné činnosti VO na poli tradičních hliněných staveb.

g) Media, pedagogická činnost, konference a semináře

(2020)

- MF Dnes

https://www.idnes.cz/brno/zpravy/fasank-etnolog-ostatky-tradice-velikonoce.A200221_534524_brno-zpravy_vh

https://www.idnes.cz/brno/zpravy/co-ke-kroji-nepatri-tetovani-piercing-slunecni-bryle-rtenka-narodni-ustav-lidove-kultury-straznice.A200114_526473_brno-zpravy_mls

-ČT, popularizace vědy (Martin Šimša)

<https://dvojka.rozhlas.cz/expedice-do-sveta-pozdravu-a-mezilidskych-vztahu-8365679>

<https://dvojka.rozhlas.cz/co-znamena-letni-a-zimni-slunovrat-a-jak-ho-nasi-predci-prozivali-expedice-do-8231622>

-Slavení vánoc

<https://www.mujrozhlas.cz/hovory/host-martin-simsa-historik-etnolog>

-Vypravěči

<https://www.mujrozhlas.cz/vypravec/host-martin-simsa-reditel-narodniho-ustavu-lidove-kultury-ve-straznici>

(2021)

Český rozhlas Leonardo Plus

rozhlasový seriál o životě našich předků na venkově v 19. a 20. století (Martin Šimša)

Ještě před sto lety nebylo nic horšího než zůstat na venkově neprovdaná, bez síly a zastání

<https://plus.rozhlas.cz/etnolog-jeste-pred-sto-lety-nebylo-nic-horsiho-nez-zustat-na-venkove-neprovdana-8395823>

Velikonoční vejce bývala syrová a značila život. Až později se vyfoukla – jako smrt

<https://plus.rozhlas.cz/velikonocni-vejce-byvala-syrova-a-znacila-zivot-az-pozdeji-se-vyfoukla-jako-smrt-8456343>

Červen a květen byly tradiční měsíce lásky i magie

<https://plus.rozhlas.cz/etnolog-cerven-a-kveten-byly-tradicni-mesice-lasky-i-magie-cirkev-proto-8512418>

Sklizeň obilí bývala práce obřadná až náboženská. Práce začala, až se hospodář pokřižoval.

<https://plus.rozhlas.cz/etnolog-sklizen-obili-byvala-prace-obradna-az-nabozenska-prace-zacala-az-se-8569252>

Mikulášská byla typická „kontrolní obchůzka“. Zjišťovala, jestli se děti umějí modlit.

<https://plus.rozhlas.cz/mikulasska-byla-typicka-kontrolni-obchuzka-zjistovala-jestli-se-deti-umeji-8623453>

Už verbují aneb Verbuňk, tanec bohatýrů.

<https://region.rozhlas.cz/uz-verbuju-aneb-verbunk-tanec-bohatyru-8526587>

(2022)

Český rozhlas Leonardo Plus – rozhlasový seriál o životě našich předků na venkově v 19. a 20. století (Martin Šimša):

Brambory a zelé, živobyčí celé? 13. února 2022 <https://www.mujrozhlas.cz/leonardo-plus/brambory-zele-zivobyti-cele-venkovske-pusty-nasich-predku-se-neobesly-bez-sadla-rika>

Expedice do světa odívání aneb Dělalí šaty člověka? 19. února 2022

<https://www.mujrozhlas.cz/expedice/expedice-do-sveta-odivani-aneb-delaji-saty-cloveka>

Expedice do světa vajec a vajíček jako symbolů 16. dubna 2022

<https://www.mujrozhlas.cz/expedice/expedice-do-sveta-vajec-vajicek-jako-symbolu>

Expedice za lidovou magií, novopohanskými kultury a esoterikou 30. dubna 2022

<https://www.mujrozhlas.cz/expedice/expedice-za-lidovou-magii-novopohanskymi-kulty-esoterikou>

Mrtví se dřív nepochovávali hned 5. června 2022 <https://www.mujrozhlas.cz/leonardo-plus/mrtvi-se-driv-nepochovavali-hned-slo-o-jakesi-preventivni-opatreni-aby-se-do-zeme>

Vraťme se k zimnímu oblečení našich předků, 11. září 2022,

<https://www.mujrozhlas.cz/leonardo-plus/vratme-se-k-zimnimu-obleceni-nasich-predku-vymenme-doma-triko-kratasy-za-kalhoty>

Jaké to bylo žít jako poddaný, popisuje etnolog Šimša, 13. 11. 2022,

<https://www.mujrozhlas.cz/leonardo-plus/jake-bylo-zit-jako-poddany-popisuje-etnolog-simsa>

(2023)

Český rozhlas Leonardo Plus – rozhlasový seriál o životě našich předků na venkově v 19. a 20. století (Martin Šimša):

Sňatky z rozumu aneb Exkurz do manželství našich předků, 26. 2. 2023, <https://www.mujirozhlas.cz/leonardo-plus/snatky-z-rozumu-aneb-exkurz-do-manzelstvi-nasich-predku>

Velikonoční vejce bývala syrová a značila život. Až později se vyfoukla – jako smrt, říká etnolog, 9. 4. 2023, <https://plus.rozhlas.cz/velikonocni-vejce-byvala-syrova-a-znacila-zivot-az-pozdeji-se-vyfoukla-jako-smrt-8456343>

Pedagogická činnost

Brno, FF MU - ISKB48 Digitalizace kulturního dědictví. Zachování hmotné kultury Exkurze – 2. 11. 2022 - Mgr. Michal Škopík (NÚLK)

Brno, FF MU – ETBA16a Oděvní kultura 2, podzim 2018, přednášející Martin Šimša

Brno, FFMU – ETBB109 Regionální typy lidového oděvu, jaro 2019, přednášející Martin Šimša

Brno, FF MU – ETBA16a Oděvní kultura 2, podzim 2022, přednášející Martin Šimša

Brno, FFMU – ETBB109 Regionální typy lidového oděvu, jaro 2023, přednášející Martin Šimša

Konference a semináře

(2020)

„*Etnologie mezi vědou a politikou: Vy/po/zne/užívání etnologických věd od 19. století do současnosti*“, Příbram, 15. – 17. 9. 2020. NÚLK byl společně s Českou národopisnou společností spolupořadatelem mezinárodní konference (Martin Novotný, Jan Blažek).

„*Oděv v historii 2019*“, Muzeum jihovýchodní Moravy Zlín, 16. 11. 2020 (Martin Šimša).

„*Mezinárodní výroční konference 2020*“ pořádaná Společností pro hudební vědu, Praha, 20. – 21. 11. 2020 (Jiří Höhn).

(2021)

„*Muzea v přírodě a jejich role při záchraně památek lidové architektury*“ v sídle NÚLK 15. až 16. 9. 2021. NÚLK byl společně s Českou národopisnou společností spolupořadatelem této mezinárodní konference (Martin Novotný).

Povrchy památkově chráněných komunikací, pořádaná Společností pro technologii ochrany památek (STOP) 25. 11. 2021 (Martin Novotný).

Historie odívání, pořádaná ve spolupráci s Baťovou univerzitou ve Zlíně 13. 11. 2021 (Martin Šimša).

(2022)

„*Zachraňte stodoly 2022*“, pořádaná NPÚ v Hrubé Vrbce 10. 9. 2022 (Martin Novotný).

„*Hlína a hliněné stavitelství jako významný fenomén venkova*“, pořádaná NPÚ 14.-16. 9. 2022 v Hrubé Vrbce (Martin Novotný).

„*Zdravé domy 2022*“, pořádaná FA VUT v Brně 13. 5. 2022 (Martin Novotný).

„*Objekty venkovského stavitelství na původních místech s muzejními či jinými expozicemi*“, pořádaná Komisí pro lidové stavitelství, sídla a bydlení při ČNS 1. 6. 2022 v Příkazech u Olomouce (Martin Novotný).

„*Postupme si dále. Proměny interpretace kulturního dědictví v ČR*“, pořádaná NPÚ a PedF UK 7. – 8. 10. 2022 v Praze (Martin Šimša).

„*Historický interiér a řeč materiálů*“, pořádaná ÚE FF ÚK, NTM a NPÚ 17. – 19. 10. 2022 v Praze (Martin Šimša).

„*Konference MCMÍ 2022: Dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů*“, pořádaná Metodickým centrem dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů (České muzeum hudby – Národní muzeum v Praze) 12.-13. 11. 2022 (Jiří Höhn).

Popularizace včetně doprovodných akcí 2024-2028

V uvedených popularizačních aktivitách bude NÚLK pokračovat v letech 2024-2028 s tím, že využije i nové formy popularizace své výzkumné činnosti a jejích výsledků, jako jsou výše jmenované činnosti – viz a) – f).

2.8.2 Další specifické výzkumné aktivity

NÚLK dlouhodobě spolupracuje se základními školami na projektu *Tady jsme doma – regionální folklor do škol*, týkajícím se implementace znalostí o regionálním folkloru do školních osnov, v jehož rámci se konají semináře, workshopy pro zástupce zainteresovaných škol a každoročně prezentační pořad v rámci Mezinárodního folklorního festivalu.

Dále VO pořádá kolokvium *Siločáry duše dítěte*, věnované pedagogům a vedoucím dětských folklorních souborů.

NÚLK ve spolupráci s NIPOS uspořádal od roku 1998 již 8 cyklů dvouletého vzdělávacího kurzu *Škola folklorních tradic*, zaměřeného na výuku v oblasti tradiční lidové kultury, hudby a tance. Výběr vyučovaných předmětů je stanoven vyváženě, obsahuje lidový tanec – praktickou část, lidový tanec ve společenskohistorickém kontextu, úvod do studia lidové hudby a lidových nástrojů, zpěv ve folklorním souboru, sbírky a sběratelé, základy choreografie, pohybová průprava, dětský folklor, dramaturgie, režijní minimum, základy pedagogiky a psychologie, dramatické prvky v lidovém projevu, mluvené slovo, úvod do studia lidové kultury, lidový kroj, základy anatomie a fyziologie a také hodiny bezpečnosti práce. Frekventanti jsou převážně studenti vysokých škol, vedoucí či dlouholetí členové nejrůznějších folklorních těles.

Podle zájmu základních a středních škol NÚLK realizuje přednášky o českých nehmotných statcích na seznamu UNESCO.

Tematický česko-anglický slovník pojmů specifických pro českou etnologii – hlavní řešitelkou projektu se stala PhDr. Zdeňka Šafaříková, odbornou poradkyní PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. a garantem za NÚLK Mgr. Jan Blažek. V roce 2022 proběhla odborná revize stavu stávající databáze pojmů, korektura jednotlivých zpracovaných hesel a byl nastaven systém doplňování tematických okruhů.

Vliv Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku na jeho existenci, podobu regionálních stylů a teritoriální rozšíření – během roku 2022 pokračoval terénní výzkum sledující proměny kyjovského tanečního stylu verbuňku v 2. polovině 20. století v kontextu působení konkrétních osobností folklorního hnutí na Kyjovsku a výrazných členů folklorních souborů. V souvislosti s navázáním kontaktů s pamětníky z etnografické oblasti Záhorí (SR) byla ověřena hypotéza výskytu verbuňku na jihozápadě Slovenska.

Vývoj a úloha folklorního hnutí v současnosti – víceletý výzkumný úkol se zabývá vlivem festivalu Slovácký rok v Kyjově na vývoj folklorního hnutí na Kyjovsku. Dílčím výstupem je rukopis studie, která bude vydána v roce 2023: Markéta Vašulková: Sto let Slováckých roků v Kyjově (Od národopisné slavnosti k folklornímu festivalu).

Pozice dětí ve výročních obyčejích 20. a 21. století – první fáze víceletého výzkumného úkolu byla dokončena a jejím výstupem je studie: Maňáková Magdalena: Pozice dětí ve výročních obyčejích na Hornácku 20. a 21. století.

3. Oblasti výzkumu VO

Koncepce výzkumné organizace NÚLK v letech 2024-2028 navazuje na úkoly předchozího období a dále rozvíjí základní a aplikovaný výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury (etnologie), což má přispět k jejímu dalšímu poznání, dokumentaci, ochraně a prezentaci široké veřejnosti. Zvolená dvě témata vycházejí ze směřování VO v posledních dvou desetiletích a nová koncepce kontinuálně navazuje na DKRVO řešený mezi roky 2019-2023. Jmenovitě se jedná o dílčí cíle A (tradiční lidový oděv) a B (hudební nástroje) stávající koncepce. V nové koncepci budou tedy řešeny pouze dva dílčí

cíle na rozdíl od koncepce předchozí, která měla cíle čtyři. Zmiňované projekty a témata přinesly řadu důležitých výstupů, které budou dále rozvíjeny. Především půjde o audiovizuální dokumentaci tradičních postupů lidového odívání a výrobců hudebních nástrojů.

Příprava a řešení zmíněných témat přispěly k zformování kvalitního výzkumného týmu, složeného z mladých pracovníků, kteří osvědčili své schopnosti při jejich úspěšné realizaci. V současné době se v řadě případů jedná o zkušené profesně vyzrálé výzkumníky, respektované vědeckou komunitou, jejichž specializace daly vzniknout prioritním osám koncepce VO. O její komplexnosti svědčí skutečnost, že je v ní zastoupen nejen základní výzkum, napomáhající profilaci mladších kolegů, ale též aplikovaný výzkum a experimentální vývoj, vyžadující dlouholeté zkušenosti i zahraniční spolupráci.

Vedle témat, realizovaných výhradně pracovníky VO, jsou v koncepci zastoupeny i velké projekty z programu NAKI III., na nichž NÚLK spolupracuje s VUT a projekty podpořené GAČR. Přestože cílem je získat nové poznatky vysoké odborné kvality, zamýšlené výsledky jsou koncipovány tak, aby oslovily co nejširší skupinu uživatelů. Jmenovitě se jedná o následující témata a projekty:

Dílčí cíl A zaměřený na tradiční postupy lidového odívání v českých zemích se zabývá základním výzkumem lidového oděvu a jeho uplatněním v minulosti a především současnosti, kdy se výrazně zvyšuje zájem o jeho nošení. Časově se jedná o období od konce 19. století do poloviny 20. století. Záměrem je identifikace signifikantních krojových variant, metodiky jejich oblékání a uplatnění v rámci komunit jejich nositelů. Jedná se o etnografické oblasti, ve kterých je lidový oděv stále živou součástí lokálních venkovských komunit a tvoří jeden z prvků regionální identity. Důležitým předpokladem je kontinuální vývoj lidového oděvu v dané oblasti a s tím související povědomí o jeho funkcích, a to jak v historické rovině, tak jejich posun, eventuálně transformace, až do současnosti. Podstatným aspektem je variabilita kroje, jeho varianty dodnes uplatňované různými skupinami nositelů pro konkrétní příležitosti v rámci rodinných a církevních slavností, folklórních vystoupení atd. Tyto aspekty eliminují oblasti, ve kterých se kroj uplatňuje pouze jako „kostým“ a postrádá širší společenský kontext v návaznosti na regionální kulturu a historii.

S ohledem na tato kritéria se projekt zaměřuje na etnografické regiony Chodsko (Západočeský kraj), Horňácko (Jihomoravský kraj) a Uherskobrodské Dolňácko (Zlínský kraj). Ve všech těchto oblastech je lidový oděv dodnes živým a nanejvýš aktuálním fenoménem, užívaným množstvím nositelů všech generací u řady příležitostí.

Výsledkem bude odborná publikace a aplikační výstup typu Aodb - audiovizuální dokument (DVD) - zachycující správné oblékání kroje v různých etnografických regionech, časových horizontech, společenských příležitostech a věkových skupinách. Projekt tak naváže na dlouholetou činnost NÚLK v oblasti filmové dokumentace tradičních lidových řemesel a postupů odívání (Tarcalová: *Tradiční úprava hlavy*, 2014; Langhamerová: *Tradiční úprava hlavy*, 2018; Hrbáčová – Vašulková, 2021: *Lidový oděv na Kyjovsku*, 2021).

Aplikovaný výzkum bude mít význam zejména pro tyto skupiny: odborníci z oblasti etnologie, historie, dějin umění (identifikace a výzkum oděvních součástí a textilních materiálů, jejich využití v kulturním a společenském kontextu); kurátoři muzejních sbírkových fondů a restaurátoři (metodika úpravy a oblékání tradičního oděvu, kombinování jeho součástí); nositelé lidového oděvu z řad veřejnosti, folklórní soubory a skupiny (metodika úpravy a oblékání tradičního oděvu, kombinování jeho součástí); kreativní průmysl (zdroj inspirace a poznání tradičního oděvu a regionální kultury).

Téma dokumentace stavby hudebních nástrojů (dílčí cíl B) navazuje na úspěšné realizace, které VO systematicky řeší od roku 2012. Aktivita je zaměřena na dokumentaci jedinečných technologických postupů používaných při jejich výrobě. První dva díly byly věnovány smyčcovým nástrojům sopránovým (skřipky, ochlebky a korábek) a basovým (trumšajt, kontrabas a skřípkařský bas). Třetí díl se zaměřil na skupinu trsacích nástrojů bez

krku, z nichž byli vybráni dva představitelé – kobza a citera. Čtvrtý díl byl věnován jednoduchým aerofonům (píšťaly, flétny). V rámci DKRVO na léta 2024-2028 bude pozornost věnována skupině nástrojů, které plnily roli hlavní nositelky hudebnosti v lidovém prostředí. Jednalo se o dudy, na Moravě známé jako *gajdy*. Okrajově bude věnován prostor rovněž vzdušnicovým šalmajím.

Dudy jsou nástrojem, který spojuje evropskou kulturu. Geograficky byly rozšířeny od východního pobřeží Středozemního moře až po britské ostrovy. Na území českých zemí plnily až do konce 19. století roli hlavních a nejrozšířenějších nositelů lidové hudby. Jejich existence je doložena množstvím dochovaných exemplářů, ikonografických dokladů, zvukových nahrávek i notových záznamů.

Téma dud bylo od druhé poloviny minulého století rozpracováno v odborných publikacích (Markl: *Dudy a dudáci*, 1962; Režný: *Lidové hudební nástroje v Čechách*, 1975; Číp: *Dudy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, 2006). Tato problematika se objevila i v několika audiovizuálních dokumentech (výroba dud, historie dudáctví). Záznamy jsou většinou dostupné na kanále Youtube. Společným rysem je spíše popularizační rámec, nebo se jedná o reklamu pro výrobce/interprety, jež postrádá odbornou systematickou práci.

Snahou projektu proto bude zachycení tradiční rukodělné výroby těchto nástrojů, které se v důsledku rozvoje a dostupnosti moderní techniky postupně vytrácí z užívání a hrozí, že budou zapomenuty, podobně jako tomu bylo například u houslařských laků během 18. století (italská škola). Kromě vlastního zachování výroby těchto hudebních nástrojů bude pozornost věnována i vytvoření databáze jejich výrobců dostupné prostřednictvím webové mapové aplikace, která pomůže s identifikací dochovaných dud v různých paměťových institucích.

Výsledkem bude, podobně jako v předchozím případě, odborná publikace a nově i aplikační výstup typu Aodb – audiovizuální dokument (DVD) se scénářem.

3.1 Jednotlivé oblasti výzkumu VO

A. 1. Etnologie - Výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury České republiky

A. 1. Etnologie - Výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury České republiky	
Charakteristika oblasti	Etnologie je společenská věda, jež se zabývá srovnávacím studiem kultur a společností. V evropském kontextu jsou objektem studia především neelitní obyvatelé venkova a města. Témata se dělí s ohledem na jejich podstatu na nemateriální a materiální. K prvním patří výroční a rodinné obyčeje, hudba, tanec, píseň, pověsti, pohádky aj. K druhým náleží způsoby obživy, lidová výroba, lidové stavitelství, lidový oděv, textil a další. Projevy lidové kultury patří k významným prvkům kulturního dědictví České republiky.

B. 1. Dílčí cíl/e koncepce VO pro danou oblast a kontrolovatelné cíle pro jednotlivé roky

B1. Dílčí cíl/e koncepce VO pro danou oblast a kontrolovatelné cíle pro jednotlivé roky	
Dílčí cíl/e	A – Výzkum a dokumentace tradičních postupů lidového odívání
Kontrolovatelné cíle	2024 Etnologicky charakterizovat oděvní postupy vybraných variant lidového oděvu na Chodsku. Scénář a filmová dokumentace s tematikou lidového oděvu na Chodsku. Scénář k filmovému dokumentu k lidovému oděvu na Hornácku.
	2025 Etnologicky charakterizovat oděvní postupy vybraných variant lidového oděvu na Hornácku. Studie na téma lidový oděv na Hornácku. Publikace lidový oděv na Chodsku a vytvoření filmového dokumentu.
	2026 Etnologicky charakterizovat oděvní postupy vybraných variant lidového oděvu na Uherskobrodsku. Scénář filmu na téma oděvu na Uherskobrodsku.
	2027 Publikování knihy věnované lidovému oděvu na Hornácku a vytvoření filmového dokumentu.
2028 Publikování knihy zaměřené na lidový oděv na Uherskobrodsku a vytvoření filmového dokumentu.	

B1. Dílčí cíl/e koncepce VO pro danou oblast a kontrolovatelné cíle pro jednotlivé roky	
Dílčí cíl/e	B – Výzkum a rekonstrukce plátkových aerofonů s měchem (dudy, vzdušnicové šalmaje) v českých zemích v průběhu 18. a 20. století a postupů jejich stavby na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů českých muzeí s využitím zkušeností získaných při experimentální rekonstrukci těchto nástrojů.
Kontrolovatelné cíle	2024 Sestavit odbornou bibliografii etnologických příspěvků s tematikou. Podrobný organologický popis dotčených sbírkových předmětů uložených ve sbírkách NULK. Scénář filmového dokumentu.
	2025 Etnologicky charakterizovat postup stavby dud a zachytit jej filmovým a fotografickým materiálem – moravský typ. Sestavení soupisu (databáze) dud, dudáků a dudáckých kapel na území českých zemí v 19. – 20. století.
	2026 Etnologicky charakterizovat postup stavby dud a zachytit jej filmovým a fotografickým materiálem – český typ. Sestavení soupisu (databáze) dud, dudáků a dudáckých kapel na území českých zemí v 19. – 20. století (dokončení z předchozího roku).
	2027 Analyzovat a kriticky zhodnotit materiál získaný základním výzkumem a jeho experimentální rekonstrukcí. Publikace Hudební nástroje na téma Dudy.
2028 Zhodnocení databáze výrobců hudebních nástrojů vytvořené v letech 2025 – 2027 a její zpracování do webové mapové aplikace s pracovním názvem „Dudy a dudáci v českých zemích“. Odborná publikace Dudy a dudáci a vytvoření filmového dokumentu.	

B. 2. Konkretizace vědeckých metod pro danou oblast

K úspěšnému naplnění jednotlivých aktivit budou uplatněny metody, které jsou v souladu s moderním etnologickým výzkumem.

V případě kontrolovatelného cíle **A** bude základem studium literatury a muzejní a archivní výzkum. Následovat bude terénní výzkum ve vytipovaných lokalitách zaměřený na identifikaci nositelů oděvu, příležitosti, ke kterým kroj oblékají, soukromé sbírky, výrobce lidového oděvu aj. Výzkum v terénu proběhne metodou řízených rozhovorů, jejichž součástí bude případná dokumentace soukromých sbírek. Na základě důkladné analýzy získaného materiálu budou identifikovány pro daný region charakteristické krojové varianty, určena optimální metoda jejich oblékání a úpravy a osloví se místní odborníci na lidový oděv, kteří jsou schopni tyto postupy demonstrovat. Výsledkem výzkumné práce bude scénář odborného filmu zachycujícího postupy přípravy, oblékání a úpravy vybraných variant lidového oděvu. Na základě tohoto podkladu realizuje profesionální štáb odborný dokumentární film, který bude publikován na DVD.

V případě kontrolovatelného cíle **B** bude ke zkoumanému jevu použito více metodologických přístupů, které užívají historické vědy, folkloristika, hudební věda, kulturní antropologie nebo hudební organologie. Základ bude spočívat v zevrubném muzejním a archivním výzkumu. Cílem bude zmapování dochovaných artefaktů uložených v paměťových institucích na území ČR s cílem vytvoření reprezentativního vzorku mapujícího dudy a dudáctví na území českých zemí v kontextu střední Evropy. Výsledkem bude heuristická práce s prameny (i s literaturou) a organologické popisy sbírkových předmětů. Pozornost bude věnována i dohledávání osobností spojených s dudáctvím. Analýza takto získaných dat poslouží ve formě výzkumných karet jako podklad pro plánované publikační výstupy projektu. Další část informací bude získána terénním výzkumem, který má přinést údaje o proměnách dudácké subkultury v období druhé poloviny 20. století a řemeslného zpracování hudebních nástrojů. Výzkumné metody hudební organologie budou využity především k popisu a analýze výtvarného provedení dochovaných exemplářů (užité vzory, detaily zpracování a technologický postup zdobení). K pochopení proměn technologie stavby jednotlivých dud budou využity metody trasologie. Cílem bude popis stop po náradí a způsobu jeho použití při opracování. Analyzovány budou rovněž akustické vlastnosti jednotlivých dud a kvalitativní změny v důsledku proměn estetického vnímání hudebního projevu.

C. Složení týmu zajišťujícího oblast

C. Složení týmu zajišťujícího oblast – dílčí cíl A			
č.	jméno, příjmení, tituly	pracovní náplň při řešení oblasti	úvazek
1.	Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.	Garant: Autor ideového záměru a koordinátor dílčího cíle, vědecko-výzkumný pracovník, podílí se na identifikaci výzkumných témat, jejich výzkumu a zhodnocení, spoluautor odborných výstupů dílčího cíle.	0,0
3.	Josef Svoboda, Mgr., Ph.D.	Vědecko-výzkumný pracovník, podílí se na koncepci dílčího cíle, identifikaci výzkumných témat, jejich výzkumu a zhodnocení, spoluautor odborných výstupů dílčího cíle.	1,0
4.	Marta Kondrová, Mgr.	Vědecko-výzkumný pracovník, podílí se na koncepci dílčího cíle, identifikaci výzkumných témat, jejich výzkumu a zhodnocení,	200 h

		spoluautor odborných výstupů dílčího cíle.	
5.	Lucie Kalousová, PhDr.	Vědecko-výzkumný pracovník, podílí se na koncepci dílčího cíle, identifikaci výzkumných témat, jejich výzkumu a zhodnocení, spoluautor odborných výstupů dílčího cíle.	200 h
7.	Romana Krejčová	Dokumentátorka	0,5
8.	Recenzent	Recenzní posudek publikace 3 osoby	60 h
9.	Demonstrátorka	Znalec tradičních postupů lidového odívání, příprava oděvu, demonstrace tradičních postupů lidového odívání pro filmový záznam 18 osob	288 h
10.	Figurant	Figurantka pro demonstraci tradičních postupů lidového odívání pro filmový záznam 30 osob	150 h
Celkem			

C. Složení týmu zajišťujícího oblast – dílčí cíl B			
č.	jméno, příjmení, tituly	pracovní náplň při řešení oblasti	úvazek
1.	Mgr. Jiří Höhn	Garant: Autor ideového záměru a koordinátor dílčího cíle, vědecko-výzkumný pracovník; provádí identifikaci zkoumaných témat, jejich výzkumu a zhodnocení; autor odborných výstupů dílčího cíle.	0,0
2.	Recenzent	Recenze publikací	20 h
Celkem			

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti uplatněné v letech 2019 - 2022

D. Nejvýznamnější výsledky oblasti uplatněné v letech 2019 - 2022 – dílčí cíl A			
druh	autor/ři a název výsledku	využití výsledku	zdroj
NmetC	Novotný, M.: <i>Konstrukce hliněného mlátu</i> , č. CM – 20 – 056 dne 26. 11. 2020, vydal Výzkumný ústav pozemních staveb – Certifikační společnost, s. r. o. Online. Dostupné z: http://www.nulk.cz/wp-content/uploads/2020/12/NULK_2020_hlineny_mlat_metodika.pdf		IP
NmetC	Novotný, M.: <i>Konstrukce hliněné podlahy</i> , č. CM – 19 – 021 dne 28. 11. 2019, vydal Výzkumný ústav pozemních staveb – Certifikační společnost, s. r. o. Online. Dostupné z: http://www.nulk.cz/wp-content/uploads/2019/12/NULK-01-19_metodika.pdf		IP
Nmap	Höhn, J. – Kratochvíl, M. – Uhlíková, L.: <i>Sbírky písňového repertoáru</i> , 2020. Online. Dostupné z:		ÚP

	http://lidovyodev.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=276b1c58107040f9a1789c63b8dab1a2;		
Nm ap	Höhn, J. – Kratochvíl, M. – Uhlíková, L.: <i>Záznamy lidové instrumentální hudby</i> , 2021. Online. Dostupné z: https://lidovyodev.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=3e5cb14add39452e893bd37b3c5d9f46		ÚP
B	Hrbáčová, P. – Vašulková, M.: <i>Lidový oděv na Kyjovsku. (Odborná publikace s přílohou filmového dokumentu)</i> . Strážnice: NÚLK, 2021, 156 s. ISBN: 978-80-88107-42-2		IP
B	Höhn, J.: <i>Hudební nástroje IX. 4. část – Jednoduché aerofony. (Odborná publikace s přílohou filmového dokumentu)</i> . Strážnice: NÚLK, 2022. ISBN 978-80-88107-49-1		IP
B	Höhn, J.: <i>Hudební nástroje v lidové kultuře, průvodce expozicí</i> . Strážnice: NÚLK, 2021. ISBN 978-80-88107-44-6		IP
B	Jakoubčová, V. – Kulhavá, B. – Maňáková, M.: <i>Ruční výroba ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek / Handmade production of Christmas tree decorations from blown glass beads</i> . Strážnice: NÚLK, 2022. ISBN 978-80-88107-46-0		OP
Jim p	Šimša, M.: <i>Geneze ženského sukňového a košilového oděvu na moravsko-slovenském pomezí a jeho středoevropský kontext</i> . Slovenský národopis 69, 2021, s. 30-60. DOI: https://doi.org/10.2478/se-2021-003		ÚP
Jost	Vašulková, M.: <i>Mužský lidový oděv na jižním Kyjovsku</i> . Slovácko 63, 2021 (2022), s. 11-28.		IP

3.2 Souhrnné údaje za celou koncepci VO

A. Pracovníci zajišťující plnění celé koncepce VO

A. Ostatní výzkumní pracovníci a administrativní a technický personál pro celou VO		
	počet pracovníků	kumulativní FTE/počet odpracovaných hodin
ostatní výzkumní pracovníci	0	0
administrativní a technický personál	0	0
ostatní výzkumní pracovníci hrazení z OON	0	0
administrativní a technický personál hrazení z OON	0	0
Celkem	0	0

B. Předpokládané výsledky IP DKRVO 2024 – 2028 a doba jejich uplatnění

B. Předpokládané výsledky IP DKRVO a doba jejich uplatnění		
A) Aplikované výsledky		
druh	rok uplatnění	stručný popis/charakteristika výsledku

Aodb	2025	Postupy oblékání tradičního oděvu na Chodsku – dílčí cíl A
Aodb	2027	Postupy oblékání tradičního oděvu na Hornácku - dílčí cíl A
Aodb	2028	Dudy - dokumentace výroby hudebního nástroje - dílčí cíl B
Aodb	2028	Postupy oblékání tradičního oděvu na Uherskobrodsku - dílčí cíl A
Nmap	2028	Dudy a dudáci v českých zemích - dílčí cíl B
B) Publikační výsledky		
<i>druh</i>	<i>rok uplatnění</i>	<i>stručný popis/charakteristika výsledku</i>
B	2025	Lidový oděv na Chodsku - dílčí cíl A
B	2027	Lidový oděv na Hornácku - dílčí cíl A
B	2028	Hudební nástroje IX., 5. část, Dudy - dílčí cíl B
B	2028	Lidový oděv na Uherskobrodsku - dílčí cíl A
J	2024	Výrobce hudebních nástrojů - dílčí cíl B
J	2025	Typologie hornáckého lidového oděvu - dílčí cíl A
J	2025	Analýza dokumentovaných hudebních nástrojů - dílčí cíl B
J	2026	Typologie lidového oděvu na Uherskobrodsku - dílčí cíl A
J	2026	Analýza dokumentovaných hudebních nástrojů - dílčí cíl B

PŘÍLOHA č. 1 – SMĚRNICE PLÁN GENDEROVÉ ROVNOSTI NA LÉTA 2023 – 2025

Směrnice č. 5/2023

SMĚRNICE

PLÁN GENDEROVÉ ROVNOSTI NA LÉTA 2023 – 2025

Informace o dokumentu	
Schválil	Ředitel NÚLK
Působnost	všichni zaměstnanci
Vydal	ředitel NÚLK
Zpracovatel	Marie Sýkorová
Datum účinnosti	14. 8. 2023
Revize-lhůta	Minimálně 1x za dva roky, jinak dle potřeby

Obsah

I. OBECNÁ USTANOVENÍ 39

II. OBLASTI PLÁNU GENDEROVÉ ROVNOSTI 39

PŘÍLOHA Č.1 OVĚŘENÍ DOKUMENTU, SCHVALOVACÍ PROCEDURA 44

I. OBECNÁ USTANOVENÍ

Národní ústav lidové kultury následuje cíle Evropské unie v oblasti rovnosti žen a mužů na léta 2020–2025 (Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025) a Plán podpory rovnosti žen a mužů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na léta 2021–2024. NÚLK bude pro podporu genderové rovnosti realizovat rozmanitá opatření jako součást strategického závazku organizace vzhledem k principům transparentnosti, rovnosti a zodpovědnosti a současně vzhledem ke sladění pracovního a osobního života všech svých zaměstnanců. Uvedený závazek bude organizace naplňovat na základě Plánu genderové rovnosti NÚLK (Gender Equality Plan) na období 2023–2025. Plán poskytuje rámec pro rozvoj a realizaci účinných opatření pro dosažení cílů v prioritních oblastech genderové rovnosti v organizaci.

NÚLK uznává, že jeho nejcennějším přínosem jsou lidé a dosažení jeho poslání závisí na výkonu, obětavosti, profesionalitě a schopnostech zaměstnanců. I když organizace poskytuje svým zaměstnancům spravedlivé, flexibilní a genderově vyvážené pracovní prostředí, bude i nadále pěstovat organizační kulturu, v níž budou mít zaměstnanci stejné příležitosti ve všech oblastech. Pro dosažení tohoto strategického cíle bude organizace vytvářet adekvátní institucionální nástroje, realizovat a finančně podporovat aktivity uvedené v tomto Plánu genderové rovnosti (Gender Equality Plan, dále jen GEP) pro léta 2023–2025.

II. OBLASTI PLÁNU GENDEROVÉ ROVNOSTI

1. PROMĚNA VNITŘNÍ KULTURY ORGANIZACE

NÚLK bude podporovat organizační kulturu a pracovní prostředí, které zahrnují tyto oblasti: vize a cíle organizace a genderová rovnost, genderově vyvážená propagace a marketing, genderová perspektiva, pokud jde o pracovní podmínky, systém hodnocení vědecké a publikační práce, zahraniční mobilitu, oblast vytváření vnitřních předpisů, interní a externí komunikaci organizace.

2. GENDEROVÁ ROVNOVÁHA VE VEDENÍ A ROZHODOVÁNÍ

NÚLK bude podporovat zlepšení příležitostí ke genderové rovnováze ve vedení a rozhodování.

3. KOMBINACE PRÁCE A RODIČOVSTVÍ

NÚLK bude usnadňovat a dále podporovat flexibilní formy práce a také vytváření podmínek pro zabezpečení péče o děti a rodinné příslušníky, které zaměstnancům umožní sladit pracovní a rodinné povinnosti.

4. NÁBOR, VÝBĚR A FUNKČNÍ POSTUP

NÚLK bude realizovat nábor a výběr bez genderových předsudků na základě principů OTM – R (Open – Transparent – Merit Based Recruitment, tj. Otevřený a transparentní nábor a výběr na základě kvalit a kompetencí – dále jen OTMR). V rámci funkčního postupu bude usilovat o rozvoj a udržení genderově rozmanité pracovní síly vytvořením systému talent managementu, systému kariérní podpory a mentoringu zvláště pro začínající pracovnice.

5. OPATŘENÍ PROTI SEXUÁLNÍMU OBTĚŽOVÁNÍ A DALŠÍM FORMÁM GENDEROVĚ PODMÍNĚNÉHO NÁSILÍ

NÚLK bude rozvíjet preventivní opatření proti vzniku šikany či sexuálního obtěžování a dalším formám genderově podmíněného násilí alepší proces podávání stížností, doplněný o možnost mediace a poradenských a konzultačních služeb pro spravedlivé řešení vzniklých případů.

6. INTEGRACE GENDEROVÉ DIMENZE DO OBSAHU VÝZKUMU A INOVACÍ

NÚLK bude usilovat o propagaci a integraci genderové dimenze ve výzkumu a inovacích prostřednictvím podpory genderově vyvážených výzkumných týmů; budou popularizovat výzkumné výsledky dosažené ženami a výzkumy zohledňující genderová témata.

7. SBĚR A MONITORING GENDEROVĚ ROZLIŠENÝCH DAT

NÚLK vytvoří systém sběru a pravidelného vyhodnocování genderově rozlišených dat v oblastech GEP.

8. ALOKACE LIDSKÝCH A FINANČNÍCH ZDROJŮ PRO ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY GENDEROVÉ ROVNOSTI

NÚLK bude v rámci svých ročních rozpočtů vytvářet adekvátní zdroje pro implementaci navržených opatření pro podporu genderové rovnosti ve všech oblastech GEP.

III. PLÁN GENDEROVÉ ROVNOSTI NÚLK

pro léta 2023–2025 – opatření a akce

1. Proměna organizační kultury

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín / období	Indikátory
Zavést politiku genderové rovnosti	Vytvoření a zveřejnění Plánu genderové rovnosti (GEP) na léta 2023–2025 v podobě interního dokumentu	Zaměstnanci	12/2023 Každoročně	Zveřejněn GEP NÚLK
Zpracovat ustanovení reflektující genderovou rovnost do vnitřních předpisů	Zahrnutí genderové dimenze do vnitřních norem.	Zaměstnanci	2023-2025 Průběžně, dle potřeby	Vnitřní předpisy
Identifikovat a řešit případnou genderovou nerovnost v odměňování	Realizace analýzy odměňování z pohledu genderové rovnosti pomocí vhodného analytického nástroje Na základě analýzy odměňování z pohledu genderové rovnosti v případě potřeby aktualizovat Vnitřní platový předpis	Zaměstnanci	12/2024	Výsledky analýzy Případná aktualizace Vnitřního platového předpisu NÚLK

2. Genderová rovnováha ve vedení a rozhodování

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín/ Období	Indikátory
Vytvářet podmínky pro větší genderovou rovnováhu ve vedoucích funkcích a poradních orgánech	Kde je postup relevantní, prověřit formální postupy přihlášení, kandidatur a výběrů členů z pohledu podpory zájmu žen o účast v těchto pozicích. Předem daný jasný termín i časový rámec u pravidelných schůzek orgánů a komisí NÚLK v rámci pracovní doby.	Zaměstnanci	01/2024+	Budou prověřeny formální postupy při kandidaturách a výběrech do vedoucích a rozhodovacích rolí jako i poradních orgánů a doplněny o případná doporučení Doporučení předáno organizátorům schůzek orgánů a komisí NÚLK.
Zlepšení genderové rovnováhy ve vedení a rozhodování	Rozvíjet a posílit principy vyrovnaného přístupu k zastoupení žen a mužů ve vedoucích pozicích a poradních orgánech.	Zaměstnankyně	01/2024+	Sledovat podíl žen ve vedoucích pozicích a poradních orgánech

3. Kombinace práce a rodičovství

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín/ Období	Indikátory
Zavedení managementu mateřské/rodičovské dovolené a podpory sladění práce a rodiny	Definování všech opatření na podporu sladění práce a rodiny, nabízených ze strany NÚLK v jednom vnitřním dokumentu	Zaměstnanci v situacích odchodu na mateřskou a rodičovskou dovolenou a návratu z ní	06/2024	Vytvořen dokument o možnostech podpory práce a rodičovství
Zohledňovat možnosti práce z domova pro zlepšení sladění pracovního a osobního života	Využívat všechny zákonné možnosti v rámci vnitřní směrnice upravující podmínky práce z domova, které zaměstnancům umožní sladit pracovní a rodinné (osobní) povinnosti	Zaměstnanci	2023+	Počet /podíl zaměstnanců využívajících ustanovení směrnice upravující podmínky práce z domova
Zjišťovat pravidelně potřeby zaměstnanců pečujících o závislé osoby	Organizace diskusí zaměřených na zjištění potřeb zaměstnanců pečujících o závislé osoby (např. stárnoucí rodiče) včetně potřeby psychologického poradenství	Zaměstnanci pečující o závislé osoby	01/2024+ každý další rok	Realizována diskuse a zjištěny potřeby v daném roce

4. Nábor, výběr a funkční postup

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín/ Období	Indikátory
Rozvíjet genderově korektní postup při přijímacím řízení nových zaměstnanců	Doplnění doporučení pro genderově korektní postup během výběru a přijímání nových zaměstnanců v připravovaných interních předpisech	Zaměstnanci zapojení do přijímacích řízení	09/2023	Organizační řád a pracovní řád organizace
Usilovat o genderově vyvážené složení komisí při výběrovém řízení	V organizačním řádu nastavit explicitně požadavek na vyvážené složení výběrových komisí odpovídající oboru a povaze pracovišť	Zaměstnanci zapojení do výběrových řízení	09/2023	Aktualizace organizačního řádu
Podporovat vyrovnaný kariérní růst a postup žen a mužů	Poskytovat specifickou podporu zaměstnancům – semináře pro psaní grantových žádostí, podpora v roli hlavních řešitelů/řešitelek, podpora při osvojování vůdčích schopností.	Zaměstnanci	01/2024+	Počet realizovaných aktivit a školení, počet proškolených osob

5. Opatření proti sexuálnímu obtěžování a dalším formám genderově podmíněného násilí

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín/ Období	Indikátory
Získat expertní podporu pro návrh a realizaci opatření proti sexuálnímu obtěžování a dalším formám genderově podmíněného násilí	Zapojení nezávislých expertů do zpracování studie a návrhu opatření proti sexuálnímu obtěžování a dalším formám genderově podmíněného násilí. Sběr informací o výskytu a dopadech sexuálního obtěžování v rámci organizace. Šetření výskytu a dopadů sexuálního obtěžování a dalších forem genderově podmíněného násilí pravidelně opakovat.	Zaměstnanci	09/2023+	Zpracovaná expertní studie zaměřená na opatření proti sexuálnímu obtěžování a dalším formám genderově podmíněného násilí. Realizované šetření v rámci NÚLK. Pravidelně se opakující šetření.
Institucionální řešení incidentů	Vytvoření jasného postupu pro oběti, pachatele a pachatelky, svědky a svědkyně sexuálního obtěžování včetně popisu dopadů a postihů a jejich	Zaměstnanci	01/2024	Vytvořen interní předpis upravující institucionální řešení incidentů a postihů.

	zakotvení v příslušných interních předpisech.			
--	---	--	--	--

6. Integrace genderové dimenze do obsahu výzkumu a inovací

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín/ Období	Indikátory
Zajištění rovných podmínek při hodnocení projektů vědy a výzkumu	Genderová vyrovnanost v hodnoticích komisích interních projektů s přihlédnutím k možnostem a při zachování hlavního kritéria odbornosti	Zaměstnanci	Od roku 2024	Sběr dat o složení hodnoticích komisí a řešitelských týmů

7. Sběr a monitoring genderově rozlišených dat

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín/ Období	Indikátory
Vytvořit systém sběru a pravidelného vyhodnocování dat v oblasti genderové rovnosti	Definovat sady indikátorů, jejich popis a zdroje, pro metodiku sběru tak, aby probíhala ve všech součástech srovnatelným způsobem a při respektu k principu intersekcionality.	Zaměstnanci	Definice do 12/2023, sledování od r. 2024	Vytvořený dokument / vytvořená metodika NÚLK

8. Alokace lidských a finančních zdrojů pro řešení problematiky genderové rovnosti

Cíl	Opatření / popis akce	Cílová skupina	Termín/ Období	Indikátory
Institucionální zabezpečení agendy genderové rovnosti	Na úrovni vedení NÚLK je určen garant pro genderovou rovnost, kterým je ředitel organizace. Garant bude spolupracovat při naplňování aktivit GEP s ostatními vedoucími pracovníky NÚLK.	Zaměstnanci	V průběhu roku 2024	Na úrovni vedení NÚLK působí garant agendy genderové rovnosti

Tato směrnice nabývá platnosti a účinnosti dne 14. 8. 2023.

Ve Strážnici dne 14. 8. 2023

PhDr. Martin Šimša, Ph.D.
ředitel NÚLK

Příloha č.1 Ověření dokumentu, schvalovací procedura

Vedoucí zaměstnanec zpracovatele	Jméno zpracovatele	Datum	Podpis
PhDr. Martin Šimša, Ph.D.	Marie Sýkorová		
Organizační útvar účastníci se připomínkového řízení	Jméno vedoucího zaměstnance	Datum	Podpis
Útvar ředitele	Marie Sýkorová		
Ekonomický útvar	Ing. Alena Zezulová		
Centrum hmotného kulturního dědictví	Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.		
Centrum nehmotného kulturního dědictví	Mgr. Jarmila Teturová		
Centrum vědeckých informací	Mgr. Věra Chalupová		
Útvar správy areálů	Josef Vajčner		
Investiční pracovník	Ing. Romana Okániková		
Zástupce ředitele	PhDr. Martin Novotný, Ph.D.		
Schválil - funkce	Jméno	Datum	Podpis
ředitel	PhDr. Martin Šimša, Ph.D.		
Vydal - funkce	Jméno	Datum	Podpis
ředitel	PhDr. Martin Šimša, Ph.D.		

PŘÍLOHA č. 2 - SMĚRNICE PRO ZVEŘEJŇOVÁNÍ VÝSLEDKŮ ZÁKLADNÍHO A APLIKOVANÉHO VÝZKUMU NEBO EXPERIMENTÁLNÍHO VÝVOJE A ZPŮSOB JEJICH PŘIMĚŘENÉ OCHRANY

Národní ústav lidové kultury, Zámek 672, 696 62 Strážnice

Směrnice č. 15 /2014

SMĚRNICE PRO ZVEŘEJŇOVÁNÍ VÝSLEDKŮ ZÁKLADNÍHO A APLIKOVANÉHO VÝZKUMU NEBO EXPERIMENTÁLNÍHO VÝVOJE A ZPŮSOB JEJICH PŘIMĚŘENÉ OCHRANY

Informace o dokumentu	
Schválil	Ředitel NÚLK
Působnost	všichni zaměstnanci
Vydal	ředitel NÚLK
Zpracovatel	Marie Čadílková
Datum účinnosti	10. 11. 2014
Revize-lhůta	Minimálně 1x za tři roky, jinak dle potřeby

SMĚRNICE PRO ZVEŘEJŇOVÁNÍ VÝSLEDKŮ ZÁKLADNÍHO A APLIKOVANÉHO VÝZKUMU NEBO EXPERIMENTÁLNÍHO VÝVOJE A ZPŮSOB JEJICH PŘIMĚŘENÉ OCHRANY

Směrnici vydává Národní ústav lidové kultury (dále jen NÚLK) v souladu s dodatkem Zřizovací listiny – rozhodnutím ministra kultury č. 18/2011 ze dne 10. 5. 2011 čj. MK 24337/2011 ORNK a zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, ve znění pozdějších změn a úprav a stanovuje pravidla pro zveřejňování výsledků výzkumu a vývoje a jejich přiměřenou ochranu, zejména týkající se šíření výsledků prostřednictvím výuky, publikování, výstav, kulturně výchovných programů, metodiky a převodu technologií (dále také výsledky nebo dílo).

I. Definice pojmů

1) **Dílem ve smyslu autorského zákona**, které požívá ochrany dle tohoto zákona, je dílo literární, jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě, včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.

2) Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvořem. Databáze, která je dle způsobu výběru nebo uspořádání obsahu autorovým vlastním duševním výtvořem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria se pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně neuplatňují. Fotografie a díla vytvořená postupem podobným fotografii, která jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněna jako dílo fotografické.

3) **Dílem ve smyslu autorského zákona není dílo restaurátorské**, resp. výsledky restaurátorské činnosti fyzických osob, které opravují originály nebo rozmnoženiny zejména uměleckých děl.

4) **Autorem** díla může být jen fyzická osoba, která dílo vytvořila.

5) **Zaměstnanecké dílo** je takové dílo, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu k NÚLK. Není přitom důležité, zda druh práce sjednaný v pracovní smlouvě zní výslovně na tvůrčí práci literární, uměleckou nebo vědeckou. Z časového hlediska je též bezvýznamné, zda k vytvoření díla došlo během trvání pracovněprávního vztahu, před ním či po něm, neboť stěžejním zůstává, zda dílo bylo vytvořeno ke splnění povinnosti vyplývající z tohoto pracovněprávního vztahu.

Osobnostní práva autora - zaměstnance ve vztahu k vytvořenému zaměstnaneckému dílu zůstávají nedotčena.

6) Jde-li o výsledek veřejné zakázky, který nelze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, je vlastníkem výsledků poskytovatel a jejich zveřejnění a využití je možné pouze s předchozím písemným souhlasem poskytovatele výukou nebo veřejným šířením výsledků výzkumu na nevylučném a nediskriminačním základě.

II. Zásady při výkonu majetkových práv k dílům vytvořeným při řešení projektů

- 1) NÚLK vykonává majetková autorská práva ke všem zaměstnaneckým dílům, tj. k dílům, které zaměstnanci NÚLK vytvořili ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu, a to i pokud došlo k jejich vzniku při řešení projektů, jejichž cílem je výzkum, experimentální vývoj či inovace podporované z veřejných prostředků (dle zák. č. 130/2002 Sb.), kde je NÚLK příjemcem podpory. NÚLK tedy vykonává veškerá majetková autorská práva k takovému dílu jménem svým a na svůj účet. Pokud hrozí, že zaměstnanec dílo nedokončí řádně nebo včas v souladu s potřebami NÚLK nebo pokud skončení pracovněprávního či obdobného právního vztahu mezi NÚLK a jeho zaměstnancem předchází dokončení díla, je NÚLK oprávněn takové dílo dokončit.
- 2) V případech, kdy NÚLK není příjemcem podpory, avšak jeho zaměstnanec se stal řešitelem v projektu jiné instituce, je výkon majetkových autorských práv k výsledkům tvůrčí činnosti zaměstnance NÚLK věcí úpravy mezi tímto zaměstnancem a jinou institucí. Výkon takovéto činnosti zaměstnance nesmí zasahovat do oprávněného zájmu NÚLK, nesmí vést k případné možnosti zneužití informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání a ke konkurenčnímu střetu zájmů mezi NÚLK a jeho zaměstnancem, popřípadě třetí osobou, pro niž zaměstnanec výdělečnou činnost vykonává. Zaměstnanec NÚLK je povinen předem písemně informovat statutárního zástupce NÚLK o tom, že se stane řešitelem projektu jiné instituce. Zaměstnanec nemůže při řešení projektu jiné instituce využívat pracovních pomůcek a nástrojů v majetku České republiky, ke kterým má NÚLK příslušnost hospodařit, nesmí ani využívat pracovní dobu pro řešení projektů jiné instituce.
- 3) Pokud je NÚLK účastníkem projektu a příjemcem podpory společně s dalším účastníkem/účastníky a příjemcem/příjemci, je otázka užití pracovních pomůcek a nástrojů NÚLK a využití pracovní doby zaměstnance NÚLK věcí vzájemné dohody či smlouvy, v níž upraví mezi sebou rovněž podíl na majetkových právech k výsledkům a podmínky využití výsledků.

III. Vlastnická práva k výsledkům za účelem jejich využití a ochrany

- 1) Práva k výsledkům činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, která není veřejnou zakázkou, patří NÚLK jako příjemci.
- 2) Zaměstnanci NÚLK jako řešitelé projektu, nejsou bez písemného souhlasu NÚLK oprávněni výsledky/dílo publikovat či jinak šířit.
- 3) NÚLK je oprávněn bez ohledu na druh nosiče údajů publikovat informace o výsledcích výzkumu/o dílech, ke kterým má majetková práva, pokud publikováním není dotčena jejich ochrana, stejně tak je oprávněn k dalšímu využití výsledků výzkumu/děl nebo umožnění využití výsledků výzkumu/děl třetím osobám při respektování nezbytné ochrany práv duševního vlastnictví a mlčenlivosti.
- 4) V případech, kdy je NÚLK účastníkem projektu a příjemcem podpory společně s dalším účastníkem/účastníky a příjemcem/příjemci, je oprávněn k využití výsledků výzkumu/děl jen k účelům a v rozsahu sjednaném smlouvou či poskytnutém na základě licenční smlouvy. Bez souhlasu příjemce nebo dalšího účastníka projektu, který poskytuje přístupová práva, nelze použít tato práva poskytováním sublicencí.
- 5) Práva autorů a původců výsledků k nim jsou upravena zvláštními právními předpisy. Lhůta na využití výsledků výzkumu nesmí být delší než lhůta stanovená právními předpisy pro užití zaměstnaneckých děl (§ 58 z. č. 121/2000 Sb., § 9 z. č. 527/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, § 13 zák. č. 207/2000 Sb.).
- 6) Je-li výsledkem výzkumu a vývoje patentovaný vynález, vzniká majiteli patentů povinnost učinit tzv. nabídku licence ve smyslu obecně závazných právních předpisů (z. č. 527/1990 Sb.).

7) Jde-li o výsledek veřejné zakázky, který lze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, potom NÚLK, pokud poskytovatel nestanoví jinak, musí uplatnit právo k výsledkům, zajistit jejich právní ochranu a po jejím udělení **poskytnout poskytovateli neomezený bezplatný přístup k tomuto výsledku a nediskriminační přístup třetím stranám za tržních podmínek**. Ke zveřejnění výsledků před podáním přihlášky k průmyslové právní ochraně je nutný písemný souhlas poskytovatele.

IV. Poskytnutí přístupových práv

1) Příjemce nebo příjemci, podílející se na řešení projektu, mají právo na přístup k výsledkům a poznatkům, které jsou potřebné pro jejich práci v rámci projektu. Toto právo je jim vymezeno jako bezplatné.

2) Další účastníci projektu podílející se na řešení projektu mají právo na přístup k výsledkům a poznatkům, které jsou potřebné pro jejich práci v rámci projektu. Toto právo je jim vymezeno bezplatně.

3) Dodavatelé, kteří se účastní na projektu, musí být příjemcem/dalšími účastníky vybráni na základě veřejné zakázky dle zákona č. 137/2006 Sb., v platném znění, pokud nejsou dodavateli jedinečnými dle zdůvodnění uvedeného v projektu.

4) Pro využití výsledků, s výjimkou ustanovení podle odstavců I/ 6 a III/,7 platí, že

a) je-li příjemcem výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura a má-li výlučná práva k výsledku plně financovaného z veřejných prostředků, je využití výsledků možné pouze výukou, veřejným šířením výsledků výzkumu na nevýlučném a nediskriminačním základě nebo transferem znalostí,

b) je-li příjemcem účelové podpory projektu podnik spolu s výzkumnou organizací, pak

1. výsledky této spolupráce, které nelze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, mohou být volně šířeny a práva k výsledkům vycházejícím z činnosti výzkumné organizace plně náleží těmto subjektům, nebo

2. jakákoliv práva k výsledkům projektu, jakož i související přístupová práva, náleží všem spolupracujícím subjektům v míře odpovídající rozsahu jejich účasti na řešení projektu, nebo

3. výzkumná organizace obdrží od spolupracujícího podniku náhradu odpovídající tržním cenám za práva k výsledkům projektu, jež vznikla v důsledku její činnosti a jsou postoupena spolupracujícímu podniku, nebo k nim získal tento podnik přístupová práva.

V. Zásady výzkumné práce

Zaměstnanec/řešitel:

- zaměřuje svůj výzkum v rámci projektu na rozšíření hranic vědeckého poznání a dbá, aby jeho výsledky byly prakticky využitelné a sloužily zejména ku prospěchu NÚLK,
- při získávání, výběru a hodnocení dat vychází z obecně uplatňovaných zásad vědecké práce při respektování specifiky příslušného oboru a specializace,
- odpovídá za přesnost a objektivitu výzkumu, který provádí, odpovídá za úplnost a ověřitelnost poznatků a výsledků,
- uchovává primární data a dokumentaci všech podstatných výsledků po dobu obvyklou, pokud tomu nebrání jiné závazky či předpisy,
- zpracovává k výsledkům data potřebná pro IS VaVaI,

- odpovídá za hospodárné, účelné a efektivní využívání prostředků na projekt, neduplikuje výzkum, který byl proveden jinde, pokud není potřebný k ověření, doplnění či porovnání výsledků,
- je povinen ve výsledku uvádět příslušný zdroj podpory.

Tato směrnice ruší Směrnici pro zveřejňování výsledků výzkumu, vývoje a inovací č. 7/2011 ze dne 25. 5. 2011.

Ve Strážnici 10. 11. 2014

PhDr. Jan Krist
ředitel NÚLK

PŘÍLOHA č. 3 – SMĚRNICE PRO VYPLÁCENÍ AUTORSKÝCH ODMĚN ZA DÍLA VYDÁVANÁ NÁRODNÍM ÚSTAVEM LIDOVÉ KULTURY

Národní ústav lidové kultury

Směrnice č. 17 /2013

SMĚRNICE PRO VYPLÁCENÍ AUTORSKÝCH ODMĚN ZA DÍLA VYDÁVANÁ NÁRODNÍM ÚSTAVEM LIDOVÉ KULTURY

Platnost od: 1. 10. 2013

Účinnost od: 1. 10. 2013

Směrnice pro vyplácení autorských odměn za díla vydávaná Národním ústavem lidové kultury

1. Národní ústav lidové kultury ve Strážnici (dále jen NÚLK) je v souladu se svou Zřizovací listinou oprávněn vydávat neperiodické odborné publikace, katalogy, sborníky, brožury, mapy, grafy, pohlednice, průvodce pořadů, propagační materiály, aj.
2. Díla, která jsou výsledkem tvůrčí činnosti autora, jsou chráněna právem autorským podle zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

3. Autor má právo na ochranu svého autorství, právo s dílem nakládat, zejména rozhodovat o veřejném užití jeho díla, udílet svolení k jeho užití, jinak nakládat s dílem a má právo na odměnu za užití díla. Není-li sjednáno jinak, NÚLK vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovně právního vztahu.

4. Užití díla, pokud to není dovoleno přímo zákonem, lze jen se svolením autora. Svolení k užití díla uděluje autor licenční (autorskou) smlouvou, kterou autor udílí oprávnění (licenci) k výkonu práva dílo užit. NÚLK se zavazuje na svůj účet dílo vydat, učinit opatření k jeho šíření, vyplatit autorovi odměnu, pokud není dohodnuto, že licence je poskytnuta bezplatně. V odměně je zahrnuta i odměna za poskytnutí licence a udělení svolení k postoupení licence k účelům vyplývajícím z posláním NÚLK, v odměně je zohledněno využití technických zařízení a prostředků NÚLK.

5. Licenční (autorské) smlouvy jsou uzavírány písemně.

6. Na zpracování recenzí pro potřebu redakce jsou uzavírány dohody o provedení práce:

Recenze odborného článku	400,- Kč
Recenze publikace	800,- Kč

7.

A) Neperiodická publikace

- a) Druh díla - odborná kniha
- monografie (*monografie seznamující poprvé s původními poznatky autora, které jsou přínosné pro vývoj oboru*),
 - kapitola v odborné knize
 - odborný katalog – kritická edice pramenů (*kritický katalog výstavy*)
 - slovníky, slovníková hesla (*vědecky koncipovaný jazykový slovník, odborný výkladový slovník*)
 - metodické příručky
 - sborníky, článek ve sborníku
 - zprávy (výroční, hodnotící)
 - publikace popularizačního a informativního charakteru
 - multimediální díla (CD, DVD)
 - reedice

b) Neperiodická publikace musí obsahovat tyto údaje (bez povinných údajů nesmí být publikace veřejně šířena):

- název díla,
- jména autorů, jejichž díla jsou v publikaci obsažena, jsou-li známa a autoři jejich uvedení

výslovně nezakázali, popřípadě pseudonymy autorů,

- název a sídlo vydavatele,

- rok prvního vydání, je-li znám,

- u děl přeložených původní název díla a označení vydání, z něhož byl pořízen překlad,

- označení nositele autorských práv textů, obrazových příloh,

- číslo ISBN

- obchodní jméno a sídlo nebo jméno, příjmení a trvalý pobyt osoby, která neperiodickou publikaci vyrobila, a rok, ve kterém byla tato publikace vydána.

c) Odměna za vytvořenou neperiodickou publikaci sjednaná mezi NÚLK a jednotlivými autory se stanoví orientačně v rozpětí základní sazby za 1 NS (normostrana = 30 řádků po 60 znacích včetně mezer), 20 NS tvoří 1 AA (autorský arch).

K určování odměny slouží kritéria: - druh díla (monografie, slovník, sborník, aj.)

- původnost díla, odborná náročnost

- šíře uplatnění díla

- náročnost a pracnost vyhotovení rukopisu.

odborný text	200,- až 400,- Kč	za 1 NS
úvod neperiodické publikace	200,- až 400,- Kč	za 1 NS
scénář pro natočení filmového dokumentu	1.000,- Kč	
režijní činnost	částku podle charakteru a rozsahu díla stanovuje ředitel,	
redakční práce	částku podle charakteru a rozsahu díla stanovuje ředitel.	

d) Bude-li v neperiodické publikaci zveřejněna reklama, pak na příjmy z této reklamy se vztahuje zákon o daních z příjmů. V příslušných účetních operacích je nutno uvádět pouze příslušnou část výdajů na tisk reklamou využitých stránek (v rámci celého nákladu), nikoli celkové náklady na vydání publikace.

e) Podmínkou uplatnění neperiodické publikace jako výsledku VaVaI za NÚLK je uzavření pracovně právního vztahu s autorem na dobu přípravy publikace.

f) Autor díla zajistí uzavření smluv se spoluautory a splnění smluvních závazků s poskytovateli reprodukcí, výpůjček (pokud není souhlas s užitím zajištěn smluvně, je nutné zpracovat souhlas do objednávky).

B) Fotografie, grafy, kresby, noty, mapy apod.

- Odměna za vytvořenou fotografii, graf, mapu, kresbu (jejichž autor je znám), které tvoří přílohu textu, vychází ze základní sazby 100,- Kč/ 1 ks, podle charakteru a způsobu zpracování může být sazba snížena nebo zvýšena.

8. Konkrétní výši odměny za vytvořené dílo navrhuje řediteli NÚLK ke schválení autor, popř. pracovník odpovědný za splnění úkolu na základě doporučených tarifů a podle finančních možností NÚLK. Ředitel má právo odměnu upravit.

9. Centrum lidových tradic zajistí odevzdání z každého vydání neperiodické publikace do 30 dnů ode dne vydání stanovený počet publikací (povinných výtisků) určeným příjemcům.

10. Tato směrnice nabývá platnosti a účinnosti dnem 1. 10. 2013.

Ve Strážnici dne 1. 10. 2013

PhDr. Jan Krist
ředitel NÚLK

PŘÍLOHA č. 4 - SMĚRNICE UPRAVUJÍCÍ PROVOZ INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ, STRATEGIE IT

Směrnice č. 12/2021

SMĚRNICE UPRAVUJÍCÍ PROVOZ INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Informace o dokumentu	
Schválil	ředitel NÚLK
Působnost	všichni zaměstnanci
Vydal	ředitel NÚLK
Zpracovatel	David Rájecký
Datum účinnosti	6. 12. 2021
Revize-lhůta	Minimálně 1x za dva roky, jinak dle potřeby

Národní ústav lidové kultury, Zámek 672, 696 62 Strážnice

SMĚRNICE UPRAVUJÍCÍ PROVOZ INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

1. ZÁKLADNÍ ZÁSADY

- 1.1. Přístup k používání informačních systémů (dále jen „IS“) je omezen používáním jednotlivých uživatelských účtů. Uživatelské účty jsou zřizovány správcem IT k jednotlivým IS. Přístup k IS a jeho vlastní používání je možné jen na základě autentizace zaměstnance uživatele ke svému účtu.
- 1.2. Jednotlivé uživatelské účty jsou zřizovány zásadně pro konkrétního zaměstnance na jeho jméno tak, aby pracoval v IS na svůj účet a byl jasně identifikovatelný. Z tohoto důvodu jsou ve všech systémech zakázány skupinové účty (účty společné pro více zaměstnanců).
- 1.3. Přístup k IS provádí zaměstnanec samostatným přihlášením k IS, tedy uživatelským jménem a heslem pro přístup k danému systému.

2. HESLA

- 2.1. Hesla nesmějí být nikdy ukládána v počítači v nezabezpečené (volně čitelné) podobě a nesmějí být na pracovišti zaměstnance snadno dostupná (poznámenaná na nástěnce, v nezamčeném šuplíku, poznámenaná na papírku na klávesnici, monitoru apod.).
- 2.2. Hesla nesmějí být prozrazena žádné další osobě (ani administrátor nepotřebuje znát heslo, neboť s jeho přístupovými právy se dostane tam, kam potřebuje). Přihlašovací údaje nesmí být zadávány v situacích, kdy může dojít k jejich odpozorování (před jinou osobou).
- 2.3. Při opuštění pracovní stanice musí každý zaměstnanec provést takové úkony, aby zabránil zneužití svého účtu (uzamčení počítače, nastartování spořiče obrazovky s chráněným heslem).

3. POVINNOSTI ZAMĚSTNANCŮ

- 3.1. Za uplatňování bezpečnostních pravidel provozu IS je odpovědný především správce IT, který při nastavování a správě IS postupuje v souladu s obecnými pravidly bezpečnosti a efektivního využívání IS.
- 3.2. Veškeré práce prováděné na technickém zařízení, zajišťujícím provoz IS, smí provádět pouze odpovědný zaměstnanec správce IT nebo jím pověřená osoba. Ostatním zaměstnancům je zakázáno provádět jakékoli zásahy do zařízení či zapojení IS.
- 3.3. Zaměstnanci mají zejména zakázáno modifikovat systémové konfigurace, připojovat nebo odpojovat síťové kabely a konektory stávajících zařízení, svévolně zapojovat nebo zaměňovat připojená zařízení. Zaměstnanci nesmí do zařízení zaměstnavatele (desktop PC, notebooky atd.) kopírovat neautorizovaný software či takový software stahovat prostřednictvím připojení k internetu.
- 3.4. Zaměstnanec je dále povinen používat veškeré IS výhradně k plnění pracovních povinností plynoucích z pracovního zařazení zaměstnance. Veškeré informace zpracovávané jednotlivými systémy jsou považovány za majetek zaměstnavatele. Využívat sociální sítě je povoleno pro pracovní záležitosti.
- 3.5. Zaměstnanec odpovídá za řádné zabezpečení svěřeného pracoviště v době své

nepřítomnosti. Při odchodu je povinen ověřit řádné vypnutí všech elektrických zařízení, nevyužívaných k provozu určitého systému, uzavření oken a řádně zajistit přístup na pracoviště. Toto ustanovení platí i pro krátkodobé opuštění pracoviště.

3.6. Zaměstnanci není dovoleno na zařízeních zaměstnavatele kopírovat knihy, články, video a audio záznamy a provádět jejich převod na jiný formát nad rámec toho, co je zákonem povoleno, na zařízeních zaměstnavatele pro zpracování informací.

3.7. Každý zaměstnanec je povinen hlásit bez prodlení správci IT jakékoliv podezření na porušení této směrnice, závadné chování uživatelů (např. zneužití přístupu do sítě, podezření na nelegální činnost, odcizení či zneužití dat), závady hardware, podezření na nelegální software, chyby v softwaru či špatného fungování softwaru.

3.8. Zaměstnanec je povinen starat se o soukromá zařízení, která jsou připojena do sítě NÚLK, a zabezpečit je tak, aby nedocházelo k narušení bezpečnosti a omezování v provozu intranetu a internetu. Jejich připojení je možné pouze po předchozí domluvě a svolení správce IT. Vyžadována je instalace antivirové ochrany, firewall a pravidelná aktualizace.

3.9. Uživatel nesmí zejména:

- a. využívat IT NÚLK k soukromým, komerčním nebo jiným účelům nesouvisejícím s činností NÚLK,
- b. vystavovat prostředky IT jakémukoliv nebezpečí,
- c. zprostředkovat přístup k IT NÚLK fyzickým či právnickým osobám, které nejsou uživateli NÚLK,
- d. jakýmkoli způsobem poškozovat jakoukoli součást IT NÚLK,
- e. používat prostředky IT v počítačové síti NÚLK, která nejsou v majetku NÚLK, s výjimkou zařízení připojených přes Wi-Fi, přenosných disků nebo pamětí, sluchátek s mikrofonem, fotoaparátů a kamer,
- f. odstraňovat informace nebo označení identifikující autorská práva k software,
- g. pracovat pod cizí identitou, používat prostředky k jejímu získání nebo zneužití v tomto pochybení či nedbalosti jiného uživatele,
- h. sledovat nebo odposlouchávat provoz sítě.

4. PROVOZ NA SERVERECH

4.1. Poštovní servery:

- a. každý zaměstnanec má přidělen poštovní účet (e-mail),
- b. přesměrování e-mailů mimo doménu nulk.cz není povoleno,
- c. velikost přílohy e-mailu je omezena na 10 MB,
- d. systémově je zamezeno přijímat nebo odesílat přílohy se soubory umožňující spustit škodlivý kód. Jedná se zejména o soubory s příponou – exe, bat, com, dll, lnk, msi, reg, 386, bin, chm, cmd, vbs a podobné.
- e. přímý přístup uživatelů do schránky na webovém serveru je omezen z důvodu zabezpečení. Pokud dojde v odůvodněných případech k jeho aktivaci, je vyžadováno použití silného hesla a dodržování patřičných bezpečnostních opatření,
- f. přístup ke správě webových serverů a mailserveru NÚLK je umožněn pouze správci IT a jím pověřeným osobám. Kromě využití silných hesel a dodržování zásad kybernetické bezpečnosti je podmínkou pro přístup využití předem schválené IP adresy,

4.2. Souborové servery:

- a. každý zaměstnanec má přiděleno diskové úložiště tzv. osobní složku (O:),
- b. přístup do dalších umístění souborového serveru je dán pracovním zařazením,
- c. za obsah diskového úložiště (home) ručí vždy majitel účtu, za obsah na sdíleném diskovém úložišti ručí jeho vlastník. . Z obsahu mohou být automaticky odstraňovány

audiovizuální soubory a nebezpečné typy souborů. Uživatel je o smazání obsahu informován. V případě žádosti o obnovu dat, je možné okamžitě obnovit data do stáří 14 dnů nebo obnovit soubory ze starších záloh, pokud jsou k dispozici.

4.3. Zálohování a archivace dat

- a. Informační systémy jsou pravidelně zálohovány na pásky. Souběžně s tím probíhá záloha na vyhrazené diskové oddíly v centrálním úložišti dat.
- b. Ekonomické informační systémy jsou pravidelně zálohovány na pásky i další diskové oddíly, souběžně s tím probíhá manuální zálohování.
- c. Webové servery NÚLK a mailserver jsou zálohovány na hostovaném serveru v hostingovém centru a také na externí disky.

5. PRÁCE S NAKLÁDANÝMI DATY

- 5.1. Uživatelé jsou povinni při nakládání s daty, tzn. při jejich pořizování, zpracovávání, archivaci a šíření, dodržovat obecně závazné právní předpisy České republiky.
- 5.2. Uživatel je povinen zajistit ochranu dat před zneužitím a ztrátou. NÚLK neodpovídá za ztrátu a zneužití dat způsobené nedbalostí či chybou uživatele.
- 5.3. Pořizování a nakládání s databázemi, datovými sadami či jinými celistvými datovými strukturami, které nejsou volně šiřitelné, musí být vždy podloženo smluvním ujednáním s poskytovatelem těchto dat. Smluvní ujednání musí obsahovat zejména podmínky a způsob, jak je NÚLK oprávněna s daty nakládat, včetně možnosti a rozsahu jejich dalšího šíření. Nestanoví-li obecně závazné právní předpisy jinak, musí být tyto podmínky sjednány v písemné smlouvě.
- 5.4. Není-li si uživatel jist jakýmkoliv aspektem pořizování, zpracovávání, archivaci a šířením dat, je povinen konzultovat problematiku s příslušným pracovníkem NÚLK.

6. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- 6.1. Směrnice je zveřejněna dne 6. 12. 2021, její platnost je stanovena od 6. 12. 2021

Ve Strážnici dne 6. 12. 2021

PhDr. Martin Šimša, Ph.D.
Ředitel NÚLK

Strategie IT NÚLK

1. Užívání serveru pro strategické aplikace a informační systémy je povoleno pouze po dobu jejich zaručené technické podpory. V základu 5 let + 2 roky navíc dle schopnosti dodavatele – ošetřeno smluvně.
2. Nákupy strategické infrastruktury plánovat min. 1 rok dopředu.
3. Servery udržovat aktualizované. A to jak operační systémy, tak případné programy, které na nich běží.
4. Pravidelně provádět zálohy dat umístěných na serverech NÚLK.
5. Webové stránky a aplikace provozovat na aktualizovaných a zabezpečených serverech. Samotné stránky taktéž udržovat aktualizované. Modernizace provádět po 5 letech užívání.
6. Mailserver udržovat aktualizovaný. Přístup na mailserver je omezen a to kvůli bezpečnosti. Frontend emailu je dostupný - vyžadovat silná hesla.